

**libertate
solidaritate
dreptate**

PUNCE CARDINALE

**Anul III,
Nr. 7/31
iulie
1993**

16 pagini - 100 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NAȚIONAL-CREȘTINĂ

CIRCULAȚIE ÎN AFARA ROMÂNIEI: AUSTRIA, GERMANIA, FRANȚA, OLANDA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA, AFRICA DE SUD

MINCIUNA PATRIOTICĂ

De la instalarea sa la conducerea României, actuala Putere poartă stigmatul lipsei de legitimitate. O consecință firească a faptului că la noi, spre deosebire de toate celelalte țări din fostul lagăr socialist, Partidul Comunist nu a fost înălțat de la putere. Ceea ce s-a schimbat a fost doar echipa de conducere. Vechea echipă despre care s-a afirmat în momentele dramatice din Decembrie '89 că "trădase idealurile nobile ale socialismului" a fost înlocuită cu o echipă nouă, capabilă să se adapteze schimbărilor

care s-au produs în Europa de răsărit după înălțarea "Cortinei de Fier".

Noua conducere comunistă avându-l în frunte pe vechiul activist de partid Ion Iliescu nu a făcut nici un secret din faptul că legitimitatea sa se bazează și este garantată, în primul rând de strânsele relații pe care le întreține cu Moscova. Și pentru a accentua aceste strânse relații, în primăvara anului 1991, România semnează la Moscova *Tratatul de cooperare, bună vecindate și prietenie cu Uniunea Sovietică*. Un document care ar fi trebuit să servească drept model de urmat pentru toate fostele state comuniste în intenția de a se reconstituî lagărul socialist pe baze noi, după tiparele gorbacioviste, având ca elemente definitorii "perestroika" și "glasnost".

În legătură cu linia politică urmată de tovarășul Iliescu, devenit peste noapte domnul

SAU
DE LA COMPROMIS
LA COLABORARE

Iliescu, președintele României, sunt necesare câteva precizări. Calitatea sa de agent al Moscovei este prea evidentă pentru a mai fi nevoie de exemple care să susțină afirmația. Este vorba însă de o categorie aparte de agenți, categoria agenților recruțați din rândul personalităților politice care, prin orientarea pe care o impun politicii țărilor lor, servesc în fapt interesele altor state, sau ajută unor organizații oculte cu ramificații, influență și interes suprastatale să-și atingă obiectivele. Având această calitate, fără indoială că domnul Iliescu dispune de informații suficiente cu privire la planurile marilor puteri de a organiza lumea (regimuri politice, granițe, etc.), planuri despre care popoarele află abia după ce sunt înfăptuite.

Dovada cea mai concludentă despre existența acestor planuri o constituie înțelegerea dintre americani și sovietici, cu binecuvântarea Angliei, parafată în februarie 1945 la Yalta. Conținutul acestei înțelegeri nu este cunoscut nici astăzi, după cincizeci de ani de la semnarea ei. Sunt cunoscute însă ca fapte trăite, toate crimile săvârșite și toate suferințele indurante, în toți acești cincizeci de ani, de popoarele a căror soartă a fost hotărâtă la Yalta de către conducătorii "democrațiilor occidentale" în complicitate cu

(continuare în pag. 2)

GABRIEL CONSTANTINESCU

Profiluri lirice

**SERGIU
AUREL
MANDINESCU**

➡ pag. 3

**Corespondență din
Danemarca**

**MONICA
PAPAZU**

➡ pag. 4-5

Millet: Culegătoarele de spice

**NOUL
IERUSALIM
KIIVSKII
LION**

➡ pag. 9

**GÂLCEAVA
DRACULUI
CU
LUMEA**

➡ pag. 10-11

Ne exprimăm încă o dată recunoștiința față de cei care, cu admirabilă generozitate și în mod necondiționat, cunoscând problemele și intențiile noastre, ne-au ajutat să ne procurăm atât de necesarul echipament modern de tehnoredactare computerizată, cu care este realizat, în premieră, *numărul* de față.

GABRIEL CONSTANTINESCU

Menționăm că articolul "Noul Ierusalim", semnat de Pătronește Gheorghe Calciu-Dumitrescu, este reproducă, cu îngăduință autorului, din revista "Cuvîntul românesc", anul 19, Nr. 205, Mai 1993, p.12.

PUNCTE CARDINALE

MINCUNA PATRIOTICĂ

(curmare din pag. 1)

Stalin, conducătorul "internăționalismului comunist". O cărdășie în legătură cu care, dacă ne gădим bine și dacă am reușit să ne dăm seama de caracterul himeric al speranței ca "vor veni să ne salveze americanii", suntem nevoiți să ajungem la puțin incurajatoarea concluzie că ea dăinuire și astăzi.

În sprințul bănuielii exprimată mai sus suntem înclinați să presupunem că întâlnirea, învăluită până astăzi într-un total mister, de la Malta, dintre președintele Statele Unite, George Bush și președintele

opozitionei sunt coruptibili și că doresc chiar dacă vor fi nevoiți să facă unele concesii, să se impărtășească din bunurile și bucuriile puterii.

La alegerile din mai 1990, Partidul Liberal, condus de domnul Radu Cămpăneanu, s-a dovedit a fi cel mai puternic partid de opozitie. Aceasta trebuia compromis și scos din competiția politică. Își a fost greu. Un post de ministru al justiției a atribuit domnului Ionescu-Quintus, care în cursul mandatului deținut nu a reușit să schimbe nici, măcar portarul ministerului, necum să pună pe rol *procesul comunitarului*, ca unul care fusesese, spre

că pentru ca România să fie primită în Consiliul Europei, guvernul de la București este obligat să înfăptuiască o serie de reforme și să renunțe la unele măsuri antideocratice pe care le-a practicat până acum. Așadar, pentru români primirea în Consiliul Europei nu este un scop în sine, ci un mijloc menit să asigure refacerea politică, economică și spirituală a țării bănuitură o jumătate de veac de plăgile comunitarului. Acceptarea unei României în actuala ei formă, cu actualele instituții, fară o condamnare fermă a practicilor neocomuniste ale actualei guvernări, ar fi spre pagubă țării și a obiceiul ei populației. Puterea, confirmată în ilegitimitatea ei de un for european de prestigiu și-ar vedea măiniile slobode pentru a săvârși orice fărădelege.

Din păcate tocmai acest lucru nu l-au înțeles reprezentanții opozitionei din delegația care s-a prezentat la Strasbourg în fața Adunării Parlamentare a Consiliului European pentru a solicita primirea României în acest for.

Cum însă România nu îndeplinea condițiile cerute, *parlamentarii noștri au crezut că se pot salva prin minciună*. și faptul că cei care mințeau erau reprezentanți ai Puterii, nu este grav; minciuna face parte din substanța ei. Grau este însă faptul că și reprezentanții Opozitionei s-au pretat la astăzi minciuni. În cadrul partidului său, PNȚ-CD, domnul Valentin Gabrielescu a mărturisit ce greu i-a venit să "admită" că Televiziunea este obiectivă, că puterea judecătoriească este independentă, că tribunalele militare nu mai judecă civili, că SRI-ul nu se mai implică în problemele politice, etc. În fapt o cascădă de mișcări sfuntute, pe care președintele Partidului Național Tarântă-Creștin Democrat, domnul Corneliu Coposu, pentru a le atenua gustul amar le-a calificat drept "minciuni patriotice".

De la compromisul făcut la Strasbourg de cel mai important partid de opozitie, partidul lui Iuliu Maniu, până la colaborarea cu domnul Iliescu, de fapt colaborarea cu neoconținismul, nu este decât un pas. Iată cum caracterizează domnul Iuliu Ioan Furoiu, deputat în Partidul "România Mare",

poziția reprezentanților Convenției Democratice la Strasbourg: "La această sesiune delegația noastră a acționat unitar, reprezentând cu brio interesele României. Domnii Adrian Severin, Valentin Gabrielescu și Frunda Gyorgy au avut intervenții extraordinare, decisive". Iar la rândul său, șeful delegației române, domnul Florin Rădulescu Botică, senator F.D.S.N., vine să ne confirme căt de justificată este temerea de o viitoare colaborare între Putere și Opoziție, recunoscând deschis "meritele ce revin opozitiei în repurtarea succesului".

La Strasbourg, la sesiunea de la sfârșitul lunii iunie, nu au avut loc decât discuții preliminare asupra posibilității primirii României în Consiliul European. Actual formal al primirii urmând să aibă loc la sesiunea din luna septembrie, până când România va mai trebui să îndeplinească unele condiții, din rândul cărorăun menționăm libertatea homosexualității. Înainte de a ști care este poziția principalului partid de opozitie în această problemă, partid care poartă în denumirea sa și atributul de *creștin*, ne vedem nevoiți să consemnăm atitudinea domnului Adrian Motiș, senator P.U.N.R., și membrul delegației, care a reprezentat România la Strasbourg, atitudine cu care suntem întru-tot de acord. "Cea mai gravă condiție impusă de Consiliul European îse pare libertatea homosexualității. Această relație sexuală este împotriva moralei creștine, care este profund înrădăcinată în conștiința poporului român. Se amintește și în scrierile sfinte, ca un păcat special - sodomită. Nu mi se pare morală ocritionarea acestor abateri de la firesc. Sigur, acum vor veni politicienii erudiți să intrebe: Ce e firesc?".

Și în încheiere o precizare: *Domnul Ion Iliescu nu este o persoană. Domnia sa este în același timp o concepție despre lume și despre viață și o instituție. Este COMUNISMUL care și-a luat un alt nume la adăpostul căruia promovează aceleși năyorări ca și în trecut. Orice colaborare cu el înseamnă un atentat la filia Neamului Românesc.*

SAU DE LA COMPROMIS LA COLABORARE

Uniunii Sovietice, Mihail Gorbaciov, tocmai în momentele în care devenise evident faptul că țările din răsăritul Europei au incetat să mai respecte statutul de sateliți obediienți ai Moscovei, când se contura unificarea Germaniei, Europa dobândind o nouă configurație politică, nu a fost întâmplătoare. În orice caz cei doi președinți nu au înfruntat în plină iarnă, valurile furioase ale Mediteranei, pentru a schimba anumită situație. și domnul Iliescu, care nu este un aventurier politic din categoria efemerilor dictatori sud-americanii sau africani, și te c-a discutat și s-a hotărât la Malta. Iar dacă, în cursul anilor, frântățile care s-au scurs de la întâlnirea de la Malta au survenit prefaceri în raport de cele hotărâte atunci, în primul rând dezagregarea Uniunii Sovietice, în state quasi-independente, domnul Iliescu este suficient de bine documentat pentru a sătii ce atitudine să adopte. Domnia sa știe că Statele Unite vor sprijini Rusia, o țară cu o economie falimentară, aşa cum au sprijinit și Uniunea Sovietică, pentru a crea o contrapondere la fața unei Germanii în plină ascensiune economică și oarecum imprevizibilă din punct de vedere politic. Or, în acest context, interesele Rusiei vor avea, cel puțin în prezent, prioritate față de interesele vecinilor ei, chiar dacă acestea sunt hidrețările istorice și morale. și domnul Iliescu mai știe o serie de multe alte lucruri esențiale pe care se sprijină pentru a nu i se putea concesia legitimitatea și calitatea de președinte al României aleasă "democratic". La primul rând știe că reprezentanții

necinstea lui, deținut politic. și un post de ministru-adjunct la externe oferit răposului lui Ionel Săndulescu, pe lângă câteva consistențe avantajă personale, de-a lungul mandatului său nu l-a reușit să depășească rolul de purtător al serviciului lui Adrian Năstase. Dar marea realizare a domnului Iliescu, în confruntarea sa cu opozitia, a fost determinarea Partidului Liberal de a se retrage din Convenția Democratică. Ambiționându-l pe ambicioșul Radu Cămpăneanu să participe la alegerile din septembrie pe cont propriu, și sugerându-i năstrușnică ideea de a-l propune pe Regele Mihai candidat al PNL la demnitatea de "președinte" al republicii, domnul Iliescu a reușit să scoată, cine știe pentru căt timp Partidul Liberal de pe scenă politică.

Concomitent cu manevrarea dibace a tuturor slabiciunilor opozitionei, domnul Iliescu a înțeles că recunoașterea legitimășii sale ca președinte al României, precum și a legitimității partidului de guvernământ pe care-l patronează, ca partid democratic, sunt condiționate de prezență și purtare cu ostentatie a unei anumite tipicități în anumite momente solemnă. La Pastele acestui an și la inaugurarea Monumentului Holocaustului de la Washington, președintele României a trecut cu succes acest examen.

Ceea ce însă lipsește, la ora actuală, guvernării Iliescu pentru că legitimitatea sa să nu mai poată fi contestată, este acceptarea României în Consiliul European, o acceptare dorită de întreaga populație a țării. Aceasta cu atât mai mult căcă se știe

Aducem la cunoștiința abonaților și a tuturor cititorilor noștri că următorul număr al "Punctelor cardinale" va apărea spre jumătatea lunii septembrie. Ca și în cazul corespunzător din anul precedent, el va avea un număr sporit de pagini, prețul rămânând neschimbat. Tuturor celor care ne citesc le dorim o vară plăcută.

REDACȚIA

Profiluri
lirice

Si azi ca ieri...

Si azi ca ieri dâm chiot de alarmă,
Dar nu ne-aud îndepărtații semeni.
Cezarii au uitat de plug și armă;
Cato e mort, iar Scevola de-asemeni.

Ei nu ne-aud, dar zariștele ard!
Un nou Attila spulberă pământul,
Cu gândul leu, cu duhul leopard,
Mai mânos în grai ca iarna vântul.

Si azi ca ieri nu ne aud, dar vai!
Se prăbușesc cu vuiet catedrale.
Sâlbaticele hoarde din Altai
Cutremură cetăți voevodale.

Parisul nălț nou-i Capitoliu,
Iar Roma glorioasa-i togă și poartă,
Ci noi, mereu cu sufletele-n doliu,
Si azi ca ieri cerșim din poartă'n poartă.

Si azi ca ieri sub cer venetian
Se plimbă elegantele gondole,
Pe când de-același scut daco-roman
Se frângh și cad săgețile mongole.

Vă-apără-un neam necunoscut
Sorbona, Salamanca, Oxford, Jena!
Si azi ca ieri noi stăm la Nistru scut
Să nu ajungă Asia pe Sena.

Nici țara lui Columb, nouă Eladă,
Cu cavalcada geniilor ei,
Nu-și trage încă glorioasa-i spadă,
Iar peste noi trec însăși anii grei.

Nu fremătați pe nările subțiri,
Nu ridicăți sprânceana uimire:
S'au inecat potop de năvâliri
În sângele acestei țări martire!

Ca luptătorul, care n'are timp
Să-și lege rana'n toiu bătăliei,
Noi mai purtăm pe frunte căte-un ghimp
Sau râni pe trup din vremile urgiei,

Dar n'am împrumutat vreun cult nedemn
Si zei strâini nu-și fac acicea vatră;
Bisericile noastre sunt din lemn
În schimb credința noastră e din piatră!

Cu beznele'ncleștat ca un amurg
Se luptă neamul, fulgerând spre moarte,
Pe când - căzuți sub cupe care curg -
Cezari nebuni benchetuisse depare.

Trezii-vă, căt capetele voastre
Nu'mpodobesc al Asiei obânc!
Trezii-vă! Cu lacrimile noastre
Vă lumină papastia'n adânc.

Si azi ca ieri Caligula petrece,
Dar răsturnai-l și veniți sub scut,
Căci dacă peste țara mea vor trece,
Vezi zace poate mii de ani sub cnuț.

Ajun de epocală bătălie...
Attila se înalță din infern.
În fruntea lumii astăptăm să-vie
O spadă grea, um Actius modern!

SERGIU AUREL MANDINESCU

Suflet valah

Poetul Sergiu Mandinescu s-a născut la 3 iunie 1926 în comuna Basarabi din județul Bacău. Studii: Liceul militar D.A. Sturza din Craiova. După terminarea liceului se însersează la Facultatea de medicină din București, dar din lipsă de mijloace materiale este nevoit să abandoneze studiile. Reînțors la Craiova, se înregistrează în Mișcarea Națională de Rezistență din Oltenia condusă de generalul Ion Carăon. În anul 1948 este arestat de Securitate și răsărit vinovat conform scenariului cunoscut în perioada de consolidare a regimului comunist, este condamnat la 12 ani temniță grea pentru "crimă de unelțire împotriva ordinii sociale".

De-a lungul celor 12 ani de detenție a cunoscut toate ororile temnițelor comuniste: Craiova, Jilava, Suceava, Tg.Ocna, Caransebeș. Aiud și în special "reducerea" de la Pitești și Gherla. Considerat tot timpul detinute drept "element înrăutățit care și-a manifestat ura împotriva regimului nostru popular-democrat, instigând pe ceilalți definiți la neexecuțarea ordinelor", a fost pedepsit în numeroase rânduri cu izolare severă.

Grav bolnav de tuberculoză, este eliberat la expirarea pedepsei, în octombrie 1960. Nu este angajat nicăieri, deoarece purta "pecetea infamantă" de fost detinut politic. Măcinat de boala și de lipsuri, moare în anul 1964. Poezia sa însă trăiește. Mărturie vie a suferințelor și săngelui vârsat cu generozitate de tineretul român în lupta împotriva comunismului.

Amin

De-aș avea o aripă de înger
și cereale de beze,
poate atunci mi-ar fi mai leșne!
Când în mijlocul nostru, a izbucnit ca o flacără negră, ură,
focul ei a topit într-o elipă gând, suflet, aripă,
toate din tot și n-a mai rămas, decât zgura.
Baroase cumplite spârzeseră lăcerea în-
cioruri de răgnate mari căd durere.
Tăndări din sufletele noastre au ajuns până la cer.
Martirii ardeau pe ruguri de ger...
Ah! cum își mai holba ochii istoria!
Nu-i venea să creadă că'n geamătul nostru

scrângneau Cloșca și Horia,
că'n sufletul nostru de nădejde orfan,
atârnau nojile dela opincile lui Badea Crișan.
Ah! Amintirea asta ca pe roată nu frâne:
pe jos erau risipiti creierii de sânge
plata plător și plător păcate... atât de
cumplite au fost suferințele
atât de satanică a fost urgia,
că-muți din noi în noaptea aceea și-au pierdut minile,
iar alii și-au pierdut veșnicia.

Din cel ce au trecut pe acolo, numai morții trăiesc,
asemenea lui, ajădere fie,
lață de pilă eu, umblu, vorbesc,
dar viața mea nu-l, nu-l prieten, decât o moarte vie.
Ah, Doamne! Iată-mă aici la ceasul comorilor,
îmbrăjașându-mă durerea sub lespezi de patimi și chin.
Aștept Învierea, aștept Arhanghelul zorilor,
În numele Tânărului și al Fiului și al Sfântului Duh, AMIN!

Ah, sufletul ăsta valah!
Cum arde
cu vălvătăi de standarde,
cu pajuri și chipuri
peste care s'au depus pulberi, lespezi, nisipuri,
cum plâng
acuarele de sânge
sfîntă!
de aurora nu știu căruia sfîntă.

Ah, sufletul ăsta valah!
Unde,
e spada valahă vestită oriunde?
Unde e stivăla,
pravila?
Tigan și gâde,
hahașverul râde;
muscalul,
își adapă din Dunăre, calul.

Ah, sufletul ăsta valah!
La Prut,
mongolii-să'n veacul dela'nceput;
ghiare
maghiare,
în imina fării se'nfig,mai adânc,
tot mai adânc.
Cățelul pământului latră,
munții par Feti-Frumoși, prefăcuți în stane de piatră.

Ah, sufletul ăsta valah!
Dacă Buerebista ar descinde'n istorie,
călare pe glorie,
ce-ar zice văzându-i pe daci și geti,
beti,
împleticindu-se'n uliți?
Ce-ar zice văzând cum doșpește'n suliți
ginarsul trădării
și desfrânră?

Ah, sufletul ăsta valah!
Râurile acestea albastre,
sunt lacrimile noastre,
care se versă amare,
în Mareea cea mare,
dar sufletul nostru mai strănic învie,
se tărâște din lut spre tără,
și de-aeglo de sus, cu evlavie lină,
doinește lumină, doinește lumină...
Ah, sufletul ăsta valah!

Suflet de călău

Nimic sonor -
neantă integră;
în cap, păun multicolor,
în suflet ură, taur negru!

Pantere mari de înnoptare
și tigri galbeni în amurg.
Pitonii cu trupuri care curg
pândesc în mijloc de cărare.

Pe sub umbră de tăceri
și în beznele interioare,
în vasta junglă, numai fiare,
iar omul, omul, nicăieri!

DE LA INTERNATIONALISMUL COMUNIST

Prin referendumul de la 18 mai 1993, care a constituit repetarea celui din iunie anul trecut - fenomen care dezvăluie în sine disprețul politicienilor față de poporul pe care ar trebui să-l reprezinte, și este o încălcare fătășă a spiritului și chiar a literiei Constituției daneze ("Grundloven", cum se cheamă aici, adică legea care stă la "temela" tuturor legilor și le apără sensul de lege) - prin acest referendum deci, Danemarca a fost forțată să accepte puterea suprastatală, de la sine instituită de Bruxelles dându-i, prin votul său, o iluzie legitimă. Căci o revoluție este în curs, revoluție "d'en haut" bineînțelesă, discretă aproape, prin care popoarele Occidentului devin în mod egal supuși unei puteri centrale, care cumulează atribuțiile de planificare, reglementare și supraveghere (în Tratatul de la Maastricht apar chiar expresia "supraveghere multilaterală (!)") a existenței a milioane de oameni din țări diferite, cu structurile lor naționale, limbile, universurile și orizontul lor de trăire.

Pentru Danemarca, cea până acum în mare parte ferită de răutățile istorice, părțea care, cum spunea distinsul scriitor Martin A. Hansen (1909 - 1955), a devenit *prin creștinare* "regat european", adică o țară "liberă și neatârnată". Tratatul de la Maastricht înseamnă sfârșitul suveranității naționale și al Constituției, în care se afirmă că legea este dată prin impruna lucrare între Rege și parlament, adică între rege și popor. Aceasta împreună-lucrare nu este un fenomen modern - limba daneză nu anează: una este "democrația", termen de împrumut, care trimite mai degrabă la rădăcinile totalitariei ale revoluției franceze, și alta este "folke - styre", conduceră de sine a poporului, cuvânt danez care redă demnitatea neamului și trimite la o lungă istorie. Constituția modernă a Danemarcei, care deține, din păcate, nu mai coincide cu realitatea zilei, are valoare tocmai prin prelungirea ei înapoi, în istoria seculară, până la Legea Iutlandei (1241), scrisă în limba neamului de Episcopul Gunnar de la Viborg, și care la rândul ei cuprindea o înțelepciune, datini și un spirit al legii deținut cristalizat de prin secolul VIII. Așa cum "Legea Iutlandei": "Med Lov skål Land bygges", adică "Prin Lege trebuie să se zidescă țara". Să mai dețină: "Legea să fie cinstită dreptății, suportabilită, după datina țării (...), necesară și clară (...). Să nu fie scrisă sau dată în avantajul unuia, ci pentru binele tuturor care locuiesc în țară". Si foarte important: "Legea, pe care Regele o dă, și pe care Țara o vosează, această lege nu are Regele voie să o șteargă sau să o schimbe fără voia Țării. De o face, o face împotriva lui Dumnezeu".

Minunată această lege a Iutlandei, care redă sentimentul poporului nordic pentru legea care crește viața și apără viața tuturor, ancorată în tradiție și lăudă și în comunicarea dintre popor și Rege. "Prin lege trebuie să se zidescă țara", spunea Legea Iutlandei. Prin legea țării. *Cel ce strică legea, strică țara și îl mână pe Dumnezeu!*

Si iată că venit acum timpul de stricare a legii. În fața sentimentului pentru viața vie, pentru oameni și generații, pentru orizontul spiritual al poporului și al popoarelor, se ridică Tratatul de la Maastricht, construcție abstractă, în care se afirmă de la bun început hotărârea de a crea "Unione", de a marca "o nouă fază în procesul de integrare inaugurat prin constituirea Comunității Europene", de a sfîrși cu împărțirea continentului". Pagina de introducere este îzbătore prin hybrisul acestui proiect, care negă înșinuă realitatea Europei-miracolul Europei este acela al diversității -, și il substituie planul unei Europe care nu este dar va fi. Îzbătore și prin aceea că este semnată formal) de capetele încoronate ale Occidentului (de la Regina Danemarcei la Regina Angliei) care prin acest act decid de fapt dizolvarea definitivă a monarhiilor și abdică de la singura lor datorie reală: acceza de a apăra sunții propriilor locuri popoare.

Deja, în locul țării, înlocuind existența o omului lăsat în cincimetea organelor internaționale, devine obiectul proiectului suprastatal: nu numai economia, cu model unic în toate țările Occidentului, și cu formarea în perspectivă "ineversibilă" a unei Banci Centrale și a unei monede unice, ci și "condițiile de lucru", "sănătate", "egalitatea între femei și bărbați", "educația și cultura". Omul este astfel prins în rețea unui planificări, a unui proiect, devine obiectul jocului puterii care, într-o nouă manie a geometriilor moarte și a efectivității ("efectivitatea" ca valoare supravușă este unul din leit-motivele Tratatului), se codează împoternicită de a face oamenii "fericiti" cu forță.

În acest proiect de natură totalitară - căci această este în ultimă instanță totalitarismul: a forță viața în tipare abstracte, într-o fictiune, într-un sistem - paralelele naționale devin, aşa cum precizează unul din protocoalele anexe ale tratatului,

retele de comunicare a ordinelor și a regulamentelor care emană de la puterea centrală, iar sistemul pluralismului din interiorul statelor este eliminat ca atare. "Partidele politice", notează articolul 138 A, "sunt importante ca un factor de integrare". "Factor de integrare": aceasta înseamnă totalizarea partidelor în direcția unei forțe politice *unice*, careia i se încredințează rolul de a aplica proiectul, forțând realizarea să devină aiomda cu planul.

O singură opriștere reală există aici, ceea ce deja a fost constatat de puterea centrală: conștiința și voința popoarelor. Raportul intitulat "Réflexion sur la politique d'information et de communication de la Communauté Européenne", semnat în martie 1993 de o grupă de "experti" sub președinția lui Willy de Clercq, fost "Comisar" al "Comunității Europene" și actual membru al Parlamentului European, recunoaște că "ideea (Comunității) s-a batut mai degrabă pe voință bărbătilor de stat decât pe cea a poporului", decalaj care aduce "construcția Europei într-o stare de criză". Fiți atenți la limbaj: se vorbește aici, într-o tipică limbă de lemn, despre "construcția Europei", ca și cum Europa nu ar exista deja, ci ar trebui de abia acum să fie creată după proiectul pe care anumiți experți în ale abstractiunii l-au imaginat. Se vorbește aici despre un decalaj între poporul cel prost și luminația elită. și de aceea se propune, pentru a remedie acest neanjuns! pentru ca Europa să fie "una" și să vorbească cu "o singură voce" (idee tipic totalitară), formarea unui aparat și a unei rețele de propagandă, care să schimbe conștiințele, să "modifice atitudinile" și "comportamentele". În acest raport, copie fidelă a manualelor de Agitprop cunoscute la noi, se indică de exemplu prelucrarea mai întâi a jurnalisticilor, redactorilor, responsabililor cu mass-media, deci creația unei prese și a unor mass-medii ca organe ale ideologiei de stat (suprastat), și se pune în mod special accentul pe prelucrarea semnelor și a finierilor, ca și fund grupelor de minimă rezistență.

Raportul propune însă și ca manualele să fie rezizuite, pentru a se scoate în evidență sa numita "dimensiunea europeană". Puterea vrea deci încă o dată să descrie istoria, după modelul deținut în țările comuniste, și exprimat în anti-utopia lui Orwell: că este întrările tăpănește trecutul, săptămănele viitorul. Rescrind istoria, puterea nu numai își legitimează existența, ci caută să eliminate posibilitatea unei rezistențe spirituale, a cărei forță o constituie memoria.

Raportul lui Willy De Clercq vine în prelungirea altor documente deja cunoscute. În mai 1988 de exemplu, se dădea Rezoluția Consiliului European și a Ministrilor Învățământului cu privire la indoctrinarea profesorilor și a elevilor, și la introducerea unei "dimensiuni" ideologice în manualele și programele școlare, la disciplinele "literatură, limbă, istorie, geografie, sociologie, economie, artă". Dimensiunea ideologică poartă numele de "dimensiunea europeană", și înseamnă a da diferitelor discipline umaniste un caracter *internationalist*.

"Dimensiunea europeană" este o încercare a puterii de a se prezenta pe sine ca intrucțipare a necesității istorice, ca și cum toată istoria de până acum a Europei nu ar fi decât un preludiu, mergând inevitabil către această implinire de sine, care este îpsăși Uniunea - o nouă variantă a hegelianismului și a marxismului.

Voința de manipulare a conștiințelor apare cu toată claritatea. O nouă conștiință trebuie creată, o nouă identitate; căci, spune Raportul, "conștiința europeană nu este încă ancorată în spiritul oamenilor".

Scopul nu este aici doar o putere limitată, o putere brută stăpânind din afară. Scopul este mult mai profund, de transformare a popoarelor și a omului, de distrugere a realității Europei - această Europeană a națiunilor, a culturilor cristalizate, a universurilor spirituale -, și înlocuirea ei cu o schemă mentală, cu o fantasmă a "filozofilor", ideologilor, burocratilor și tehnocratilor. Comunitatea vest europeană este o *ideocrație*: "Idee și conduc lumen", afirmă Raportul lui Willy De Clercq.

Tratatul de la Maastricht, raportul lui Willy De Clercq, Rezoluția din 1988, nimic din acestea nu este nou. Sună doar momente pe carele deschisă prin Tratatul de la Roma (1957), în căruia introduce se precizează că scopul Comunității Europene este nu o modestă cooperare, ci "o unire între popoarele Europei, care să înceată să se face tot mai strâns". O jumătate de veac mai târziu, aceste cuvinte se dovedesc să fi fost hotărătoare.

Ca în orice fenomen ideologic, apare și aici un limbaj special, în care cuvinte, de mult cunoscute, capătă un înțeles particular, ca chiar contrar celui pe care îl au în limbajul obișnuit. Cuvântul principal care este deviat semantice este "Europa". Se pune fairebarea lipsită de sens: a fi "pentru" sau "împotriva" Europei, ocază arătă că în mintea celui care pune întrebări, "Europa" a început de a mai fi o realitate, devenind un program politic. "Europa" nu este ci va fi.

Dar nimici dintre noi nu poate fi "pentru" Europa, căci Europa este obiectul standardei, obiectul înțelegerii și a alegării. Noi suntem Europa, prin a ne naște într-unul sau altul din

popoarele ei, prin a-i vorbi limba, prin a-i desluși și recunoaște valorile, cultura, spiritul. Proiectul "Europa" este sfârșitul Europei. În locul aceea că a fost și a ceea ce este, se planuiește "Noaș Europa" cu omul ei nou - "Noul European". Un om fără neam, fără istorie, fără o cultură vie, omul abstract.

In proiectul Noii Europe se regăsește același spirit utopic care se ridică împotriva Creației, popoarelor și omului real, cu hybrisul și iluzia unei lumi, noi și a unui om nou. Se regăsește în el variantele ale mai multor ideologii totalitare, dintre care cea mai importantă este socialismul internaționalist, marxism-leninismul, cu disprețul și ura lui împotriva popoarelor, considerate drept simple greseli față de planul perfect pe care utopia îl imaginează. Cuvintele lui Lenin nu par a-si pierdut cu nimic actualitatea: "Tinta socialismului - scria Lenin - este de a elimina împărțirea omenirii în mici state și de a micșora izolare națiunilor, și aceasta nu numai pentru a le legă mai strâns unele cu altele, ci și pentru a le amesteca".

Utopia comunitară este de altfel prezentată, în limbajul propagandei, în spațiul standard al utopilor, ca reînărcere la Paradisul originar. Întreaga propagandă unionistă în Danemarca a fost astfel concentrată pe slogană utopice: pacea veșnică, bunăstarea, dispariția somajului, puritatea ecologică (regăsirea naturii nepătinate). și nu am putut să nu mă întreb: este posibil să vinzi "pace" oamenilor care trăiesc deja în pace, să vinzi "bunăstare" celor ce deja sunt ghifitui? Este posibil să vinzi cuvântul "pace" ca sinonim cu "Uniune", într-un timp în care iluzia internaționalismului pașnic s-a slabit prin dezmembrarea Uniunii Sovietice, a Iugoslaviei,

CORESPONDENȚĂ DIN DANEMARCA

și chiar a Cehoslovaciei? Este posibil să vinzi "bunăstarea" ca sinonim cu economia de plan, într-un timp când economia de plan și-a arătat, odată cu căderea comunismului, toate virtuile? Este posibil să vinzi "dispariția somajului", când toate statisticile Comunității Europene arată creșterea lui inevitabilă, datorită, între altele, insuși modelului utopic internaționalist?

Si totuși sloganele nu au rămas cu totul fără efect. Viziunea unui paradis politic a fost uneori mai puternică decât simțul realității și instinctul de apărare a libertății.

Internationalismul comunitar liber cominși?

Diferența reală între comunism și comunitarism nu constă atât în blândețea proiectului comunitar, proiectul are aceeași calitate de reglementare a întregii existențe, de uniformizare, și de creare a unui om nou, ci în rafinamentul puterii, în caracterul ei mai subtil, anonim, și în capacitatea mai mică de rezistență a oamenilor. Acum, în Occident, nu mai este nici măcar nevoie să curgă o picătură de sânge. Conflictul are loc pe un plan mai radical spiritual, nevăzut, mai greu de sesizat. Îndoctrinarea ideologică din Occident de-a lungul altăor decenii dă roade. Căci realitatea este, că Indoctrinarea a fost în Occident mai puternică chiar decât în țările care au trăit comunismul. La noi suferința a ucis, a puștiu. Răul a fost masiv și invizibil, și prin aceasta s-a demascat spiritul dinapoia fenomenelor. Occidentul nu a cunoscut însă decât ideologia în sine, cu pretenția ei de deveniră total, fără a trăi "terorarea istoriei". Să nu uităm anti-sovietismului militant, ai cultului lui Stalin, să nu uităm de Istrati, de procesul Kravoenco, de Sartr.. mișcările pentru pace din diferitele perioade, până la metamorfoza lor recentă în mișcare anti-rasistă (de exemplu, "SOS Racisme") care este în fond un racism inversat: rasismul anti-european, purtat, sinucigas, de occidentalii înșși. Apoi revizuirea manualelor școlare, marxizarea sau formalizarea disciplinelor (eliminarea înțeleșelui, a sensului), scoaterea din programele școlilor și ale universităților a valorilor culturilor naționale și europene... Toate acestea au fost forme și mijloace de intoxicație ideologică a Occidentului, prin care structurile utopice-totalitare s-au instituit ca structuri mentale și mecanisme de rezistență spirituală și morală său să stabilească. Cele două totalitarisme - comunismul și comunitarismul - sunt astfel strâns legate între ele. Comunismul a pregătit comunitarismul, și nu a murit degeaba, ci lăsând mai departe Occidentului din care a și pornit, moștenirea sa...

(continuare în pag. a 5-a)

LA INTERNATIONALISMUL COMUNITAR

(curmare din pag. a 4-a)

* * *

Alupta aici nu este decât a continua, în alt spațiu, în alt timp, rezistența care s-a constituit în noi în anii durerioși trăiți în cealaltă parte a Europei. Nu sunt două conflicte diferite, nici două conflicte separate. Lupta este aceeași, poartă același sens, și pornește din aceleși resurse spirituale.

Așa se face că am trăit luniile premergătoare referendumului din Danemarca nu numai ca martor ocular al luptei duse la această margine de imperiu, ci direct implicată, ca scriitoare și purtătoare de cuvânt a "Scrisorii Libertății". "Scrisoarea Libertății" ("Frihedsbrev '92) nu este o mișcare propriu-zisă, nici o organizație în sensul obișnuit al cuvântului, cu atât mai puțin o formăjune politică, ci un grup de reflecție apărut înaintea referendumului de anul trecut, constituit din vreo 20 de oameni: teologi lutherani, printre care Pastorul Soren Krarup, cea mai puternică personalitate contemporană din spiritualitatea daneză; un Tânăr filozof de muană liberală (Henrik Gade Jansen); un istoric; un specialist în economie; un sovietolog... doi fermieri... doi scriitori... Un grup care, după nobila tradiție a Samizdatului, s-a pus să-și tipărească propriile volume de eseuri: "Pentru Coroana și pentru Țara", anul trecut; "Răpirea Europei", anul acesta. Nefiind o organizație politică, ci un fenomen mai degrabă anti-politic, neavând vreo strategie, ci doar sentimentul că adevarul trebuie să răstăcăciuște, "Scrisoarea Libertății" are regulile ei nescrise. Oricine dintre noi care reușește să spargă zidul

și astfel, în acestă călătorie, an aflat încă o dată Danemarca cealaltă, ascunsă, adevărată, cea care își vorbește limba, și cuvintele au greutate, cea care, în catacombele sufletului, își păstrează credința și valorile, și, prin aceasta, ființă. Și sună înțamplă... Multimea tăcută, "det vase flertet", cum scrie și Soren Krarup, care supraveiește în subterane, și se rostește doar rar, în momente de cumpăna, cum fost referendumul de anul trecut. Căci acel NU rămâne, orice s-ar întâmpla, valoarea lui de simbol nu mai poate fi nici schimbată nici ștearsă.

Când numesc cele trăite o rezistență anti-totalitară, nu mă gândesc numai la dimensiunea totalitară evidentă a Tratatului însuși, ci și la ciudata atmosferă care a caracterizat Danemarca în aceste luni. Ca o vrajă. Ca și cum linilele realității până atunci cunoscute s-ar fi mișcat puțin, și în această mișcare s-arătă deformat până la forma unu cu totul alt desen. Relația democratică între popor și reprezentanții săi în Parlament a fost aproape total întreruptă. Șase partide din cele șapte (deci majoritatea covârșitoare a Parlamentului) au devenit, ca și cum Tratatul de la Maastricht ar fi fost deja pus în aplicare, "un factor de integrare", formând un bloc masiv de adeziune la Uniune, în fața unui popor care prin referendumul de anul trecut a refuzat doar Uniunea. Aceasta a însemnat și o propagandă de stat masivă, dusă cu toate mijloacele. Partidele au investit și ele sume uriașe în materialul de propagandă, mergând până la forma perversă: împărtirea gratuită de către partidul liberal ("Venstre"), secția de tineret, de prezervative cu sloganuri unioniste, placerea senzuală fiind deci pavlovian asimilată cu adeziunea la Uniune.

Televiziunea cu cele două programe, care de-a lungul anilor a constituit o adevărată sursă de propagandă comunistică, a limitat la maximum accesul opozanților, și majoritatea ziarelor s-au transformat în organe ale forței politice unioniste. Cenzura a functionat direct, impiedicându-se în mare măsură răspândirea punctului de vedere anti-unionist.

Propaganda unionistă s-a structurat pe două teme principale: ademinența și terorizarea. Moralea utopică: mai multă bunăstare, mai multă pace, o natură mai curată. Iluzii care trebuiau să duce către o acceptare a Uniunii și o legitimare a existenței ei. Se instituia aci o relație de vâzare - cumpărare. Abandonarea, vâzarea unor principii și valori, care nu pot fi de vâzare - și cumpărarea în schimb a unor cuvinte purtătoare de iluzii (de ex.: libertatea națională contra "dispariției" șomajului). Paralel: terorizarea populației cu scenarii ale unor catastrofe închipuite: refuzul Uniunii înseamnă război (?), colaps economic (?), distrugerea Europei (?)-heimer care era contrazisă de însuși faptul că Danemarca a refuzat să fie Uniunea, sără ca aceasta să fi produs vreo catastrofă. Dar la amenințările propagandei pur politice, s-au adăugat, cu un efect desigur mai puternic, amenințările unor patroni și direcțori de firme (de ex., firma de jucării Lego), care și-au sănătaj salariații, afirmando că vor inchide întreprinderile în cauză în care aceștia vor vota contra Uniunii. Puterea economică a făcut deci corp comun cu puterea politică, formând o variantă a acelui monolitism cunoscut de țările comuniste: Cine nu găndește camine, cine nu votează ca mine, nu are dreptul la pâine!

Au fost și amenințări cărora li s-a dat curs: aici, în Danemarca, țara a unei lungi și nobile tradiții democratice, în care nimeni nu și-ar fi înșețuit că cineva poate fi pedepsit pentru opiniiile sale, au fost persoane care și-au pierdut păinea: ziaristul și specialistul în economie Frank Dahlgaard, dat afară de la ziarul "Berlingske Tidende" din Copenhaga, și sora lui, Sonia Dahlgaard, redactor în secretariatul partidului liberal. Sonia Dahlgaard s-a facut vinovată, între altele, de a fi retipărită, pe banii săi, Constituția Regatului Danemarcei. Constituția națională: opera de Samizdat! (Cei doi frați fac parte din "Scrisoarea Libertății").

Nume și fapte pentru o cronică a zilelor, cronică destinutului Europei, pe care îl purtăm toți în noi...

Și pe lângă acestea, s-a constatat chiar formarea unor grupe de presiune și soc, tineri din aşa-numita "Mișcare pentru Europa" (un Nou Komsomol), care au apărut ca să tulbure întâlnirile și conferințele anti-unioniste: de exemplu, conferința din 4 mai de la Copenhaga, a cunoscutului istoric britanic Paul Johnson care, la invitația "Scrisorii Libertății", a venit, pe banii săi, să vorbească despre "coșmarul Europei": o acumulare gigantică de putere, "un monstru... cu mușchi

uriași și cu un creier minuscul", care constituie un pericol nu numai pentru Europa, ci pentru întreaga lume.

* * *

Am înregistrat aici câteva din aceste momente, frânturi dintr-o realitate trăită, care ne-a marcat și care la rândul ei a primit amprenta, căt de modestă, a prezenței noastre în lume...

Am simțit planând asupra a ceea ce faceam și incercam să facem forță istoriei: nu a istoriei organice, care crește cu generațiile, cu viața popoarelor, într-un fel ascuns și prins în taceri existențiale, ci istoria silvită, al cărei curs utopic pare să-l fi hotărât cu mult înainte. - Căci aceste tratate (Tratatul de la Roma, de la Maastricht) sunt pe timp "nelimitat", termen ciudat care a mirat de altfel pe unii juristi, și care nu poate fi înțeles decât din perspectiva însăși a utopiei. Pe timp "nelimitat": da, pentru că aici este încă o dată vorba de înghețarea istoriei și de intrarea într-o falșă veșnicie.

Dacă totuși acesta este misterul adevărătoarei rezistențe: a vorbi, a scrie, a aciona, *ca și cum* ceva s-ar putea schimba; a o face *deși* poate nimic nu se poate schimba.

Așa a fost să fie, secolul XX rămânând până la capăt secolul totalitarismelor, totalitarisme contemporane unele cu altele, concurându-se unele cu altele, hrănindu-se unele din altele, continuându-se unele pe altele. Nazismul inspirat, în parte de Uniunea Sovietică și concurând-o, nu a ajuns niciodată la perfecționarea totalitară a comunismului, și a căzut, după mari orori, în timp relativ scurt. Comunismul i-a fost premergător și i-a supraviețuit, continuând încă multe decenii nestintherit, întărindu-se chiar în iluzile Occidentului, dar surpăndu-se din interior. Si contemporan cu el, și supraviețuindu-i, internaționalismul comunitar care s-a ridicat aproape pe nesimțire. Un totalitarism în felul său nou - avem poate nevoie de acum înainte de un concept nou pentru a reda locul ce se întâmplă - mai subtil, mai anonim, în care adaptarea omului la utopie se face gradat, fără teroare. Cu represiuni fie mai difuze, fie mai răzlețe, mai degrabă încercări de marginalizare, adaptare sub anestezia pe care o dau laolaltă bunăstarea și divertismentul, și diferitele forme și grade de culturalizare și de politizare a existenței.

Să totuși, sub această suprafață de aparentă și vrăjitoare liniște, bate mai departe, și oricare o ascultă atent o aude, inimă popoarelor...

Pujin a lipsit ca Danemarca să fi spus încă o dată NU. Si o merită pe măsura demnității și lucidității ei. Dacă alipirea la Uniune a săfăt, aceasta nu a fost voință adâncă a poporului (și nu este, de altfel, voință niciunul popor din Occident), ci rodul unei înșelătorii, al unei minciuni. Q. stim. Vor veni încercări și răsturnări...

* * *

In acele zile de încordare, de scris și vorbit, când mă întrebam ce sănse ar putea fi pentru că "buturuga mică să răstoane carul mare", am învățat să-mi zic cu umilință că Dumnezeu nu aștepta de la noi îzbândă, ci doar ca noi să ne facem datoria până la capăt, punându-ne încrederea numai în EL. Căci îzbândă nu este în mâna noastră, ci numai a Lui. Datoria noastră nu este de a birui, pentru că lumea și Prințul acestei Lumi au fost deja biruite, ci de-a ne impotrivi, după puterile noastre și mila Sa, îspitei, de a o demasca, de a rosti adevărul, de a apăra demnitatea creațiunii, a popoarelor care sunt, cum spune Soljenitjin, "fățete irepetabile ale gândirii lui Dumnezeu". Si în clipa în care mi-am spus acestea, am simțit cum grija zilei de mincine este luată de la mine, grija pentru ce se va întâmpla mai departe, rămânând, simplă, doar zua de azi, o zi pe măsura noastră. Cum va fi Voia Lui, așa va fi, și frimantările noastre leva întrebunția El, în Planul Său de Mântuire a lumii - acest alt plan, unde neputințele noastre se vor sterge, și adevărurile pe care ne-a fost dat să le (Intre)vedem și să le rostim, vor da roade și se vor limpeza: Cândva, în acel alt timp, care este deasupra a toate, și care din când în când, în momente de har pentru oameni și pentru popoare, pogoară asupra lor.

**Monica
Papazu**

cenzurii (care într-adevăr a existat), să se facă auzit, este un "purtător de cuvânt". "Purtătorul de cuvânt nu este deci și notez; acestea pentru că fenomenele anti-totalitară, așa cum apar ele spontan, trebuie să fie înregistrate pentru o istorie a anti-totalitarismului care într-o zi va fi scris - purtătorul unui mesaj unic, precis formulat, mesajul este aci însăși rezistență, ci doar el însuși, cu căt mai adânc el însuși, cu atât mai în stare de a exprima adevărul. Grupul constituie astfel o cutie de rezonanță, un fundal, certitudinea unui spirit moral și a încrederii pe care toți o acordă fiecărui dintr ei în parte, încredere că oricine va vorbi, o va face cu curaj și demnitate, așa cum îl dictează conștiința. Dacă există aici un "program", acesta coincide cu propria denumire a grupului: el este libertatea ca libertate responsabilită.

Pentru mîne au fost luni fără răgaz, cu drumuri și zboruri de la un capăt la altul al țării, de la o conferință la alta, de la o mășă rotundă la altă. Două direcții de reflecție și de acțiune mi s-au părut mai importante, și le notez ca elemente ale rezistenței anti-totalitară: a demasca limbajul politicienilor, în care vorbele căpătau un sens contrar celui obișnuit (s-a spus de exemplu că prin aderarea la Uniune, Danemarca nu pierde decât o suveranitate "formală", ea câștigând însă în suveranitatea "reală" - sloganul folosit amintind încă o dată de Orwell: "Cu căt Danemarca este mai puțin suverană, cu atât este mai suverană!") și de a demasca minciuna, care a avut drept una din părghiiile principale "Înțelegerea de la Edinburgh", anexă Tratatului de la Maastricht, dată după referendumul de anul trecut. Patru paragrafe din Tratat au fost, în această "înțelegere", scoase în evidență, ușor reformulate, fără însă îl se schimba sensul). "Înțelegerea de la Edinburgh" a fost folosită ca o perdea de fum, care să facă pe oameni să uite de cuvântul singur revelator și singur important, "Uniunea", să uite că Uniunea este subiectul referendumului, și ca să se poată justifica repetarea lui. Dar dincolo de precizarea literelor și a spiritului documentelor, rolul meu ca vorbitor a fost acela de a unei întoarceri la rădăcinile spirituale ale poporului danez, al unei consciențizări a istoriei și a culturii sale naționale și europene, căci numai prin păstrarea memoriei este posibilă împotrívarea la utopie. Rezistența este rezistența memoriei.

ctitor al dreptei europene

PORTRETE ÎN ETERNITATE

"Așadar Dumnezeu l-a creat pe om din iubirea de Sine, conservându-l însă din iubire pentru el.

Omul este, ca și Dumnezeu, inteligență și voință, iubire și forță sau putere. În virtutea acestora și Omul îl cunoaște pe Dumnezeu în gândirea sa, iubindu-l și el și voind să-l conserve ca pe ceva astfel cunoscut. Prin urmare, îl poate avea în sine, pentru că și el și forță sau putere divină, iar dacă Dumnezeu există atât prin Sine însuși, cât și prin cunoașterea omului, s-ar putea spune pe drept că Dumnezeu nu poate rămâne în om decât pe măsura în care acesta face din Dumnezeu subiect al gândirii și al iubirii sale. Omul fiind o faptură complexă, inteligența sa mai este legată și de o altă parte, partea exterioră, numită corp și vădită prin actele sale. Voința omului stă în inteligență, iar forța sau puterea în corp. Astfel, omul nu poate avea cunoașterea de Dumnezeu decât în măsura în care forță și corpul lui se unesc cu inteligență, adică acțiunea cu gândul și puterea cu voința. Așa ajunge să se nască religia, care are o latură spirituală sau interioră (în adorare) și una corporală sau exterioră (în cult).

Tinând apoi seama că Omul nu-l poate avea în sine de Dumnezeu decât în măsura în care-l iubește, "dragostea față" de Dumnezeu dirijează în om acea funcție conservatoare, adică aceea acțiunea de adorare a lui în cultul exterior. Deci, iubirea de Dumnezeu, acționând prin forță în cultul exterior, este, în om, puterea producătoare și păstrătoare a cunoașterii de Dumnezeu.

Dragostea nu este deci nici voință, nici forță, nici spirit, nici corp, ci poate la un loc. Este însă interioră sau inteligență în principiu, deoarece spiritul își găndește în mod necesar obiectul iubii, și exterioră sau corporală prin efectele ei, pentru că iubirea se vădese în mod necesar prin acțiunile omului, fiind deci legătura spiritului și a corpului, a voinței și a puterii, ca și mijlocul relațiilor lor. Voință, iubire, putere; spirit, înimă și corp sau simțuri exterioare, întă deci factorii care alcătuiesc omul. Și aceste trei facultăți sunt bine deosebite unele de altele, căci voință fără putere și dorință simplă; putere fără voință, simplă nebunie, iar iubirea fără voință și putere nu înseamnă nimic.

Dumnezeu și Omul sunt deci, unul față de celălalt, în ceea ce s-ar putea numi raporturi. Raporturi de la voință la voință, de la iubire la iubire și de la putere la putere; raporturi derivate din natura ființei (voință, dragoste și forță infinite sau creatorie) și raporturi derivate chiar din ființă (voință, dragoste și forțe finite sau creație).

Aceste raporturi sunt apoi necesare, având caracter de legi și fiind așa cum sunt, pentru că nu pot să fi altfel, căci atunci s-ar tulbură însăși sarea fapturilor.

"Legile sunăraporturilor necesare care derivă din natura ființelor", zice acea faimoasă carte a lui Montesquieu, "Esprit des lois" (Spiritul legilor).

"Raporturile naturale (sinonime cu necesare) și legile trebuie să cadă într-oacăuna de acord cu anumite puncte" adaugă și Rousseau în "Contractul social".

Montesquieu și J.J. Rousseau se pun de acord și lor mă altăr și eu cănd

Dacă cultura și civilizația europeană se prezintă azi atât de complexe, aceasta se datorează în primul rând acelor personalități pentru care nu scopurile, ci idealurile au contat; și dacă, politic, continentalul nostru a oscilat când spre "dreapta", când spre "stânga", în ceea ce privește "dreapta", cu tot ceea ce noțiunea acestei politici implică, contribuția lui Louis Gabriel Ambroise de Bonald la cristalizarea ei este uriașă.

Nobil, originar din nordul Franței, intrat în tinerețe în corpul mușchetarilor, prigónit în Revoluția din 1793 și refugiat apoi la Heidelberg, se pregătește aici să-și ia revanșă. Si scrie împotriva lui Montesquieu și a lui Rousseau, doi dintre părinții Revoluției.

"Teoria puterii politice și religioase în societatea civilă, demonstrată de rațiune și de istorie" ("Théorie du pouvoir politique et religieux dans la société civile, démontrée par le raisonnement et par l'histoire") și, după Restaurație, "Euseul analitic despre legile naturale ale ordinii sociale" (Essai analytique sur les lois naturelles de l'ordre social) reprezintă încercarea sublimă de a restabili teoretic o ordine moral-religioasă a lumii și de a explica recenta ei bulevardare. Altfel spus, o activitate de apologet al unui tip de domnie fără cusur, de stat perfect, în care, atâtă vreme că se respectă coordonatele divine ca determinante sine quibus non ale ordinii, execuț este imposibil.

De altminteri, în suita acestorui, Bossuet, în famosul său "Discurs asupra istoriei", când îi explică principiul moștenitor sensul revoluțiilor, nu uită să-l asigure de același lucru, precum și de faptul că aceste pedepse ale lui Dumnezeu devin pentru orgoliile princiale, cad mai întâi peste capetele încoronate și abia apoi peste cele ale supușilor.

Or, făcând parte din aceeași categorie de gânditori creștini ai istoriei și constănd aceleași cauze, de Bonald propune și aceleași soluții. Si ca să exemplificăm afirmația, lată și principiile de la care poarte Vicontele de Bonald în expunerea uriașului său proiect statal.

este vorba de un adevăr; dar numai atât. Așadar există în relația Dumnezeu-Omul legi sau raporturi necesare, provenite din însăși natura lor, raporturi de voință comună, de iubire reciprocă, acționând prin forță sau putere, în scopul producării și conservării lor mutuale; producție sau creație a omului și a conservării sale prin voință, dragoste și putere divină; producere sau cunoaștere de Dumnezeu și păstrare a Lui în voință, dragoste și forță omului. Și rog cititorul să facă bine această distincție, pentru că mai târziu să nu se răstălmăcească lucrurile.

Așfăt că se crează o comunitate între Dumnezeu și om, iar dacă n-ar fi această comunitate, bazată pe inteligență, omul nu l-ar putea găsi pe Dumnezeu.

O comunitate firească de tip religios sau, cum i se mai spune, o religie naturală. Societatea însăși este reunirea fapturilor asemănătoare, prin legi și raporturi necesare, reunirea al cărei jef e producerea și conservarea lor. În vedere dăinuturii acestei societăți. De unde și dictonul că *"una este bine ca omul să fie singur"* (Genеза, 2, 18); adică, societatea trebuie să fie un raport necesar derivat din natura omului, devenind lege a existenței lui, căci omul, faptură contingentă, ar putea și să nu existe.

Propozitia este însă foarte importantă, conducându-ne ulterior la demonstrarea unor adevăruri și mai importante.

Deci pentru că omul este voință, iubire și forță, asemenea lui Dumnezeu; tot ca și Dumnezeu, vrea și el să producă, să creeze, din dragoste de sine sau pentru a fi fericiți. Si dacă vrea, poate, căci și el este putere sau forță; deci omul face lucruri după chipul și asemănarea lui. Si le face din iubire, această iubire fiind în mod principiu însuși de producere sau creație. Așadar, există între om și semenul său legă sau raporturi necesare, derivate din natura lor fizică, raporturi de voință comună, de iubire reciprocă, acționând prin forță trupăreasă spre producerea altor fapturi asemănătoare

lor, adică spre reproducerea speciei umane. Omul așadar, producând fapturi egale cu el și prin acestea asemănătoare lui Dumnezeu, văzând apoi că sunt bune (tot atât de bune ca el) și trebuind să le iubească precum se iubește pe sine («*Iubește-ți aproapele ca petine însuși*», sună purorică biblică) el vrea să le și păstreze; și le poate păstra, deoarece el însuși e putere sau forță. Deci, dragostea față de alți oameni este în om principiul propriile conservării.

Prin urmare, societatea religioasă și cea laică sunt asemănătoare, deoarece raporturi asemănătoare există și între fapturile ce le compun, ambele având astfel aceeași constituție, rezultată din ansamblul legilor sau al raporturilor necesare între fapturile asemănătoare.

În acest sens, să nu ne speriem de apropierea care se face atunci când se spune că unirea lui Dumnezeu cu omul sau cu lumina este asemănătoare cu aceea dintre bărbat și femeie (despre care și Bossuet, înaintea mea, zice: «*Dreptul pe care îl are omul asupra lui Dumnezeu, în religie, este asemănător dreptului sacru pe care îl au soții, und asupra celuilalt, în căsătorie*»).

Dumnezeu și omul, spiritele și corpurile, sunt deci sunțe sociale, elemente ale unei complexe comunități.

Am spus că omul îl are în sine pe Dumnezeu și în aceeași măsură și pe semenul său, deoarece omul a ieșit bun din mâinile Creatorului. Iar conservarea unei flinte ce alcătuie însăși dacă nu păstrează ei în ceea ce e conform cu firea? Or, starea aceasta de conformitate cu firea, adică cu ceea ce a făcut Dumnezeu este una cu perfecționarea, întrucât Dumnezeu însuși e perfecțion. Si perfecționul ar trebui apoi să fie și ceea ce este conform cu natura omului intelligent, întrucât, cum arătat, omul, prin inteligență, își este asemănător lui Dumnezeu, care este perfect. Dacă, însă, acest om uită de Dumnezeu, el nu-și mai menține perfecționarea fizică sale. Si atunci, în calitate de faptură fizică doar, își

subjugă semenul, provocând începutul dezordinii.

Iar mai departe, aceasta se întâmplă în felul următor (prilej de dispută între religie și filosofie): Omul, trebuind să-l iubească pe Dumnezeu ca pe creatorul său, trebuie să-și iubească și semenii, întrucât toti sunt fapturi ale lui Dumnezeu, prin originea lor bună (fiind facute de El); între aceste fapturi, în baza egalității lor, trebuind apoi a se stabili raporturi necesare, adică legi, cel ce păcătuiește împotriva lui Dumnezeu, neiubindu-l (și în consecință neiubindu-și semenii, ci numai pe sine), contravine acestor raporturi, călcând de fapt legile tocmai prin această nelegitimă iubire exclusivă de sine însuși.

Si dacă iubirea se deregleză (orientându-se numai spre sine), se deregleză sau se strică în om și voință, și inteligență, și puterea, și simțurile. Iar în omul în care acestea sunt stricăte, confuze vor fi și toate celelalte, amestecându-se cele bune cu cele rele, el nemaișând să deosebească binele de rău și justul de injuri. Păcătuind astfel, el calcă unul sau mai multe dintre raporturile necesare, pasibil fiind de o pedeapsă în urma careia se va simți nefericit. Si cum oamenii în majoritatea lor se simt nefericiti, în urmări a pedepsei se le revine din călcarea legilor (raporturilor necesare), istoria lor în întregime devine nefericită și dereglată.

În acest sens, sunt de acord cu teologia, care face din voință dereglată, din dragostea dezordonată și din acțiunea depravată sursa tuturor dezordinilor și a relierelor noastre.

Răboielele dintre oameni rezultă astfel, în mod necesar, din deregările voinței lor, din iubirea exclusivă de sine, iar distrugerea lor, tot în mod absolut necesar, din inegalitatea puterilor lor, căci filosofia care vrea ca oamenii să se nască egali în drepturi nu-i poate opri să se nască inegali în putere! De unde apoi și observația că atunci când toate voințele personale, iubirea însăși restrânsă la sine și toate forțele particulare vor neapăra să domine, e nevoie ca o voință generală, o iubire mai presus de toate și o forță supremă să subordoneze totul. Cu alte cuvinte, pentru că o societate să se poată forma și să poată dura, trebuie ca iubirea de sine să inceteze în favoarea celei orientate spre semenii. Aceasta va duce la acordul intereselor opuse, la societatea generală sau politică, constituită pe baze creative în care voință, dragostea și forță de a păstra sunt una cu voință, dragostea și forța de a produce. O societate creștină în fond, aidomă unei familii generalizate și conduse de un singur om (monarh), o societate bazată pe religia creștină, o comunitate a unor flințe asemănătoare, făcute să se perpetueze în vederea întrajutorării. Iată sensul istoriei creștine".

(Oeuvres de M. de Bonald. Théorie du Pouvoir politique et religieux, Paris, 1854, Tome I, pp. 124-129)

Traducere și prezentare de MARCEL PETRIȘOR

SMERITA CONTRIBUȚIE LA INTERNATIONALA LUI HRISTOS (III)

CONSTANTIN IORGULESCU

Cine străbate judecătorii, ascultând ce și spun oamenii între ei, când se întâlnesc sau-așteaptă la cozi, cel ce calcă drumurile sărăcăi să poată primi bine în jur, cel ce nu cedează emofiei, adică nu se revoltă nici văzând abuzurile întâlnite la tot pasul, nici nu se îndepărtează sărbătoare de corupția pe care o constată pretutindeni, acela, ajungând să cunoască bine realitatea, nu se poate să nu se întrebe; la un moment dat, cum se face că o fară așa bogată ca a noastră, a putut fi, adusă într-o astfel de stare: de săracie, de mărdire, de decadere? Cefel de oameni au fost cei care au condus-o, ce fel de inimi au putut avea ca să-o înapătuiesc în halul astăzi? Situația și de-o gravitate ce nu mai trebuie scoasă în evidență. Se vede singur și de la distanță. Pare de-a dreptul paradoxal ca în vreme de pace și de "liberitate", un popor având mari resurse materiale și umane să fie adus de foame până-n pragul degradării biologice. Să starea materială proastă e doar parte-aflată la vedere. Putrezicința mare e pe dinăuntru. După ani de indoctrinare imbecilă, prin repetarea obligatorie, până la absurd, a inerției oficiale, după descurajarea oricărui atitudine demne și încurajarea, în schimb, a servilismului și delajirului, după oată de lungă domnie a arbitrarului, constatarea degradării întregului esafodaj moral ce trebuie să susțină o societate, pare fireasă, dar astăzi nu încorează, împotriva, mărește îngrijorarea pentru ce nu poate aduce viitorul. Cetățe spălători și redresători himnali, prin puteri proprii sunt hereziști. Fiecare joi și are problemele ai. Cine crede în ajutor-dezinteresat, gândindu-se că există și filantropie la nivel de stat, se dovedește politicos vorbind, un naiv.

Cei ce au trecut grăbiți pe lângă situații și oameni, șiu, că râu și more și adânc. Să nu e numai la noi, unde doar mai acuadoriști lipsurile materiale și fragante. Golul spiritual nu înconjură, se intinde că vedem cu ochii și ne temem să ne gândim la adâncimea lui. Penuria de mijloace de existență e făcută în considerare datorită faptului că e prezentă dar nu e, nici pe departe, singura. Lipsa de suflet este înfinit mai mare. Marele dezastru spiritual, trecut cu vedere, cultivat chiar, e "mareu realitate" a secolului. Cu dezamăgire sinceritate, din prima frază, a cărui sare, "Cenacolare tristă", Jean-François Revel ne anunță: "Cea dință, dință forțele care conduc lumea este minciuna". Am toate motivele să subscrivă la parere autorului, dar nu pot să ajungi ca el (el am trecut prin ce-am trecut). Dacă minciuna într-adevăr conduce, dacă este înșăldată la cărmahumă, înseamnă că ar urga deșvărșit, înseamnă că înălțăm în epoca opusului său, adică a lui Anticrist. Să devăcă și ea, lipsa de reacție, a roastră și a contorâltă, cum să-și pună numiș nemulțimi, lașitate, complicitate sau nemeninăcio. Se poartă uneori. Conducătorii stațelor (să nu referim numai la cei ce nu conduce, nu și la cei ce le comandă, celor, ce ne conduc), asistă neînțelegerii, grav și aferenți, la campionatul mondial al violului și nebuniei crăpătoare ce se desfășoară în prezent foarte aproape de granile noastre, în Jugoslavia. E un spectacol care depășește toate limitele, unul ce-l degradează moral nu numai pe

participanți, ci, în egală măsură, pe cei ce trăiesc, oriunde, pe toți cei ce sunt conștienți că aparțin speciei ce poartă totă responsabilitatea. "Homo sapiens", ce sarcasm!

În astfel de situații întrebări singure, par să amenințe. Care să fie cauza stării dezastruoase? Unde trebuie căutată rădăcina răului? De ce se trec astăzi sub tăcere întro-lume suprasolicitată de zgomot? Pentru noi, cei treceți prin închisori, chestiunea retorică Răspunsul îl stim de mult. L-am căpătat în timp, după amare reflecții, experiențe, mărturisiri, frâmântări, iluminări și-mugări succese. Am trăit anii în care nici o clipă n-a avut caracter lăudic, n-a fost irosită în superficialitate. Vreme lungă am ascultat poveștile spuse de mii și mii de oameni, viețile

pline, de automobile cătă mai moderne, de televizoare cătă mai color-parabolice, de case, de curți, de grădini, de piscine. Acești culturi obiectelor dorite, adorate până la obnășeala lor, întocitura cu aletele, mereu aletele, mai bune, mai performante, mai luxuase, mai aletele, este religia-societății de consum: o idolatrie. Putini cărora le-a mai rămas un gran de înțelepciune își amintesc, îngrijorăți, de potop, de Sodoma. Mai e oare mult până, Dumnezeu să se mână?

Scăpați de feroare, oamenii s-au simțit năpăduiți de îndelung răbdata foame, de viscerală setea lui Maie-Fripe, prădă ușoară pentru amăgoriile ce locuiau se calificau "la focul de muncă". Să aules pe cei ce promiteau o mai rotundă umplere a pântecului. Dar iarăși au fost păcăliți. O societate poate să ascundă orice crimă, dacă o legiferează, dacă o face, să fie oficială. Așa s-a procedat când s-a trecut la "economia de piață", prim-secretarii au devenit manageri. Astăzi nu mai trebuie să-și profetea Lanza de Vaste ca să vezi că primejdia cea mare nu o reprezintă cele căteva grupuscule de indivizi rași în cap, ci "violenta legitimă", adică sistemul instituționalizat: legile, tribunalele, politica, diplomația, serviciile secrete, toate shifind atotputernica minciună. Lumea, astăzi, e pusă în pericol de însăși construcțiile de stat vecchi, insalubre moral, dominate, suprastatal, de organizațiile oculte, mașii interlope, masonerii de diferite rituri.

A murit "internăționalismul proletar", nu e nimic, a rămas întărită internaționala minciună, mondialismul, "Europa unită" e un slogan, dar pentru variație se mai vorbește și de o internațională creștină-democrată, una liberală, una verde (ecologistă), ce vin aparent, să completeze imaginea. Dar nu reușesc să ilustreze, cumva, toate contrariul, situația explozivă a lumii? Nu cumva, într-o clipă de neațenie, înțelepciuni și să substitu demență și meninție? ("Dumnezeu, când vea să piardă pe cineva, întâi li-iă minile")!

Mai este ceva ce noi cunoscem de mult. Am aflat-o în anii de tortură și umiliție. Există o internațională lipsită de viață, cea mai puțin zgromotoasă, singura, la care lăsatul este iubirea, internaționala lui Iisus Hristos. Astăzi, și împede că salvarea nu poate veni numai de la oameni. Prea-său îndepărta de către cele drepte, prea-să au lăsat robii de materialitate, prea-le și sufletul încărcat de povara acceptării neglijuirii. Oprimă alineările pe pantă, întoarcerea din drum, nu se poate face numai cu puteri omenesti. De aceea a fost nevoie să intervină purtătorul de biruință, Arhanghelul. El a ales o fară, și din acea fară un bărbat, unul în stare ca prin luptă și jertfă, să întoarcă neamul său cu față către Dumnezeu, să fie pildă între neamuri. El, Arhanghelul, i-a ales pe tinerii "cu sufletul de cin" și-a înconjurat în Legiuine. Atunci puterile întunericului au stârnit furuța cea mare și oastea oamenilor. Îngeri s-a părat și fi distrus. (Unii încă o speră). Dar cine are să rază în suflet, vede, în ceas de vecernie, cum în lume se aprind și ard mulțimi de candelă, ale mediul, rugăciunile și veherii, și ard acum până de departe, dincolo de frontieră, în diaspora, pregătind marea valvătărie a Duhului, ca vo să vie. Din rugăciuni amenești și îngerești, internațională blândești, bunățăști și lubrili se va înpletii peste lume. Să noi? Dacă Arhanghelul a ridicat oastă, ce altceva avem de făcut decât să ne împădăm de slabiciune și să înțărim în vîndări! În numele Tatălui, și-al Fiului, și al Duhului Sfânt, Amen!

ÎNTELESUL DE DIN COLO

lor, trăite sau imaginate, întâmplări istorice de participanți, în diferitele lor variante, apoi pareri, gânduri, citate din cărți, vorbe înțelepte, cum ascultă sopitele cu ultima suflare, mărturisirile celor ce se epuizau și recăneau dincolo. Viața în pragul transcedenței. Cu timpul totul îi s-a decănat, și-a așternat în straturi, fapte încărcături, semidevăruri, autocomagiri, înțelepuri și pătinate, iluzii, dar și, împreună cu încredere, viziuni. Concluziile său concentrată în lămuri încăuzăratele: închinență la materia, înțelută după senzări din ce în ce mai tarziu, a înțelet să mai simtă, căci roabă a puterei sau în opoziție, de către toate guvernele, fie că își spuneau democrație sau dictatorial. Ceva să facă să fie astăzi de ieșită din comun încălză stările reacția brutală a tuturor. Ce opune din doctrină sau din practică ei devine atât de odioasă, în ochii tuturor conducerătorilor ce-s-ausuccedat (foarte diferiți) într-el încăză să meargă cu "combaterea" acestor mișcări până la licidăriile fizice a celor ce-o reprezintă? Faptele că legionarii proclamau primăvara spiritului, asupra materiei, că prețindeați o desavârșită corectitudine în viața publică, că erau competență, disciplină, spirit de sacrificiu? Nimic din toate acestea nu păstrează și astăzi, e un slogan, dar pentru variație se mai vorbește și de o internațională creștină-democrată, una liberală, una verde (ecologistă), ce vin aparent, să completeze imaginea. Dar nu reușesc să ilustreze, cumva, toate contrariul, situația explozivă a lumii? Nu cumva, într-o clipă de neațenie, înțelepciuni și să substitu demență și meninție? ("Dumnezeu, când vea să piardă pe cineva, întâi li-iă minile")!

Prea usor să-ți lasă oamenii înșelăți, fără de conștiință că-i lipsă, rând pe rând, de viață, prea dință înțeptorul să răsucă lăsate de Dumnezeu împotriva invitație la delăsare. Ca pe niște lucruri sără importanță au dat-o parte, odată cu trecutul, strădaniile spirituale, mărele revoluții, căstigările de sfintenie, curăță și învingătorile adunate. Zdrobitorii, autostăzile, mariile baraje, construcțiile metalice impozante, le cunoștem, de copii, căci le-a văzut în poze, la televiziuni, ruinele de oameni și șiu. Dar sunt sute de milioane de oameni, poate miliarde, căre nu șiu nimic despre giganticele monumente ale spiritului uman: "Vedete", Epopeile homeriei, Biblia, Corianul, Filochilia... Care să fie cauza trezării lor discrete sub încere? Această Atotputernică materie este brăzătă. Dar cum au lăsat cei ce au avut, de-a lungul timpului, responsabilitatea și-nțelepuri, a asigurării viitorului, a creșterii în spirătă omeniei, și înțelepuri generale, că minciuna să devină slăpătoare? Pe cîteva slujit căpăt și învățat înțeptul să trăiască doar clasa, la nivel epidemic, căci astăzi ca totul, viața la căută se reduce. Asfel oamenii îl au ulțit pe Dumnezeu în goana lor ahilață după lucruri care să-i înțelească, să le provoace senzații. De vîcă înțeleptul să se expandă și să opta cu constituția împăcată, în deplină cunostință de ocază. Dar n-a fost astăzi

putere sau în opoziție, de către toate guvernele, fie că își spuneau democrație sau dictatorial. Ceva să facă să fie astăzi de ieșită din comun încălză stările reacția brutală a tuturor. Ce opune din doctrină sau din practică ei devine atât de odioasă, în ochii tuturor conducerătorilor ce-s-ausuccedat (foarte diferiți) într-el încăză să meargă cu "combaterea" acestor mișcări până la licidăriile fizice a celor ce-o reprezintă? Faptele că legionarii proclamau primăvara spiritului, asupra materiei, că prețindeați o desavârșită corectitudine în viața publică, că erau competență, disciplină, spirit de sacrificiu? Nimic din toate acestea nu păstrează și astăzi, e un slogan, dar pentru variație se mai vorbește și de o internațională creștină-democrată, una liberală, una verde (ecologistă), ce vin aparent, să completeze imaginea. Dar nu reușesc să ilustreze, cumva, toate contrariul, situația explozivă a lumii? Nu cumva, într-o clipă de neațenie, înțelepciuni și să substitu demență și meninție? ("Dumnezeu, când vea să piardă pe cineva, întâi li-iă minile")!

Firesc ar fi fost ca, după dispariția acelui organizare internațională de industrializare a ororii, care a fost comunismul, să urmeze o, chiar și străvă, revenire a practicilor clăstite. Dosarele se-crește să devină publice, părerile, diferențele și se expandă cu urbaneitate, astfel ca cetățenii să poată și să opta cu constituția împăcată, în deplină cunostință de ocază. Dar n-a fost astăzi

Vasile A. Marian

Teologia mistică și dogmatică

3. SFÂNTA TREIMI (continuare)

Cele de mai înainte privesc *structura internă* a Dumnezeirii. În ce privește *lucrarea externă* a lui Dumnezeu (crearea, măntuirea și sfîntirea lumii), ea se impune că "împreună-lucrare" a celor trei Persoane dumnezeiesti, într-o desăvârșită unitate de voință. Toate sunt *de la Tatăl, prin Fiul, în (tru) Duhul Sfânt*. Ipostasurile lucrează laolaltă, dar fiecare după modul său propriu, personal: "Activitatea - în afară - a lui Dumnezeu, adică creația, măntuirea și sfîntirea, sunt opera comună a Sfintei Treimi, dar ea a fost împărțită între cele trei Persoane: creația se atribuie Tatălui, Care a creat din voință Sa, prin Fiul, în Sfântul Duh; răscumpărarea (măntuirea) se atribuie Fiului, Care s-a întrupat prin Duhul Sfânt, ascultând de Tatăl; sfîntirea se atribuie Duhului, Care vine de la Tatăl, la cererea Fiului" (I.Bria, op.cit., p.387).

Sf.Vasile cel Mare zice că "este o singură sursă a tot ce există, (Tatăl), care crează prin Fiul și ducă la desăvârșire prin Duhul Sfânt" (*Despre Duhul Sfânt*, XVI,38). Aceste osebite lucrări (creația, măntuirea și sfîntirea) sunt numite uneori predicate sau însușiuri personale *externe*, spre a le distinge de însușiurile personale *interne* ("proprietățile" propriu-zise) - nășterea, naștere și purcedere - prin care cele trei Persoane se deosebesc între ele.

Dar noi obișnuim să atribuim lui Dumnezeu și alte însușiuri, în limbajul nostru omeneș, vescnică, atotputernică, atotșință, bunătatea, drăptatea etc. Aceste însușiuri le atribuim în egală măsură celor trei Persoane divine; de aceea le se numesc *însușiuri comune*, pe care toate trei le posedă și le exercită, deopotrivă și laolaltă. Distingem îșadar între "însușiurile personale", care privesc *Trinitatea în Unitate*, și "însușiurile comune", care privesc *Unitatea în Trinitate*.

În privința poziției lui Dumnezeu în raport cu lumea, "dogma Sfintei Treimi nu-L arată deopotrivă *transcendent*" (încolo de lume, prin firea Sa) și *imanent* (przent în lume, prin lucrarea Sa); El e mai presus de lume, dar e și în lume, căci harul Duhului Sfânt, *pronia* dumnezeiască, se reversă neîncet peste toată Făptura. Ba mult mai dețat atât: Dumnezeu "S-a întrupat și S-a sălășuit între noi", prin Fiul (Iisus Hristos), coborându-Se către oameni ca să le ofere putința de a se ridica și ei către El. Fiul "S-a înălțat la ceruri", dar rămâne cu noi până la sfârșitul veacurilor, prin Duhul trimis nouă spre "mângâiere". "Și iată! Eu cu voi sun în toate zilele până la sfârșitul veacului. Amen" (Matei, 28, 20).

Pe de altă parte, învățând că în Dumnezeu Persoanele (ipostasurile) sunt deosebite, dar Fiuță este aceeași, creștinismul tîine cumpăna dumnezeiască între politeismul pagân și simplistul monoteism iudaic (preluat ca atare și de islamism). "Sfinții Părinți spun că descuprind acestei taine nu s-a făcut în Vechiul Testament, deoarece evrei, care erau inconjurăți de popoare politeiste și erau și însăși inclinați spre politeism, s-ar fi abăut ușor de la monoteism și ar fi căzut în politeism, dacă li s-ar fi revelat că în Dumnezeu sunt trei Persoane. Această-i-ar fi putut face să creadă că sunt trei Dumnezei" (****Teologia dogmatică și simbolica*, vol.I, p.373): Deși există totuși unele prefigurări ale Sfintei Treimi și în Vechiul Testament (cea mai vestită fiind teofanía de la Mamvri - FĂCEREA, 18), numai întruparea și învățătură lui Hristos au pus lumea în stare de a primi revelația efectivă a acestei "taine a tainelor", căci Fiul este "chipul lui Dumnezeu celui nevăzut" (COLOSENI, 1,15) și "este cu neputință a privi chipul lui Dumnezeu celuui nevăzut fără iluminarea Duhului" (Sf.Vasile cel Mare, op.cit. XXVIII, 62).

E de la sine înțeles că dogma Sfintei Treimi are implicări asupra întregii învățături creștine. La unele dintre cele mai însemnante vom avea prilejul să ne referim în capitolele următoare. Deocamdată vom zăbovi pe scurt asupra deosebirii dogmatice fundamentale dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Apusene, înțînd tocmai de vizuinea Sfintei Treimi (dar având numeroase și importante răsfrângeri asupra tuturor celorlalte învățături). Este vorba de adaosul *Filioque* intercalat în Crezul apusean fără nici o îndreptățire dogmatică și care a constituit și una dintre principiile (iresponsabil bagatelize de unii) ce au dus la Marea Schismă de la 1054, eveniment de tristă memoriere, care a scos Apusul din comunitatea de credință a creștinismului tradițional.

Filioque înseamnă în limba latină "și din (de la) Fiul" (apărând uneori și sub forma *et Filio*). Să vedem mai îndeaproape despre ce este vorba. În vechile Simbole de credință se afirmă că Duhul Sfânt, deci a treia Persoană a Sfintei Treimi, *purcede din (de la) Tatăl*, deci din (de la) prima Persoană a Sfintei Treimi, ipostas considerat "principiu" sau "rădăcină" a întreitei dumnezeieri (un fel

că "papistăii (catolicii - n.n.), inventând purcederea de la Tatăl și de la Fiul, au ieșit din domeniul Tradiției bisericești adevărate, suprimând, pe de o parte, "prea lăudata și dumnezeiasca stăpânire a principiului unic" (sunt cuvintele Patriarhului Fotie -n.n.) și micșorând, pe de altă parte, egalitatea și consubstanțialitatea Duhului. Dacă, în adevăr, Duhul Sfânt nu depinde numai de același principiu de care depinde, în alt mod, și Fiul, ci are trebuință și de un alt factor, se introduce dualismul în divinitate. Și dacă Duhul Sfânt nu este unit cu izvorul dumnezeierii, adică cu Tatăl, în chip nemijlocit, ca și Fiul, atunci rezultă că el este inferior Fiului". Și mai departe: "Biserica Apuseană, pentru a fi consecvență cu ea însăși, trebuie să aleagă una din două: ori să facă separație, în mod categoric, între cele comune și cele proprii, urmând calea Bisericii Răsăritene, ori confundându-le pe toate, să învețe că și Tatăl se naște de către Fiul, și Fiul de către Duhul, ceea ce este însă cu total blasfemie și vrednic de respins". Iar Părinte Dumitru Stăniloae subliniază, în termenii la fel de categorici: "Accentuând iubirea dintre Tatăl și Fiul până la confundarea lor într-un singur principiu al purcederii Sfântului Duh, teologia catolică nu-l mai vede pe Aceștia ca fiind Persoane distincte. Or, aceasta face imposibilă chiar iubirea între ele. Căci nemaexistă ca două Persoane în acul purcederii Duhului, Tatăl și Fiul nu Se mai pot iubi propriu-zis. Existența Duhului ca al treilea (ipostas), sau rolul Lui de a arăta mărmîrea iubirii dintre Tatăl și Fiul și de a-i păstra ca Persoane distincte, devine fără obiect. El nu mai e propriu-zis al treilea, ci al doilea. Duhul e văzut mai degrabă ca Unul ce-l scufundă pe Cei doi într-o unitate indistinctă (...). De fapt expresiile unor teologii catolici despre Duhul Sfânt sunt atât de ambigue încât e greu să mai spui dacă îl consideră Persoană sau nu. Iar altii îl declară Persoană, dar din speculațiile lor rezultă mai degrabă concluzia că nu e Persoană (...). Tatăl și Fiul sunt contopiti într-o "persoană duală", într-un "noi", înсetând de a mai fi două Persoane propriu-zise; ba chiar această realitate contopită, deci impersonală, este socotită ea însăși drept Duhul Sfânt (...). Iubirea deplină între Tatăl și Fiul ca identică cu Duhul Sfânt, de care teologia catolică face atâtă cauză, nu e decât scufundarea celor două Persoane în ființă impersonală, de tip platonian sau nirvanic" (*Teologia dogmatică ortodoxă*, vol.I, pp.313-317; a se vedea și D.Stăniloae, *Studii catolice recente despre Filioque*, în rev. "Studii teologice", nr. 7-8 din 1973, pp.471-505).

Această inovație dogmatică apuseană (initial respinsă chiar de către papalitate, prin Leon al III-lea, în secolul IX-lea) a dus la consecințe nefaste pentru catolicism, atât în viață-mistică, cât și în practica bisericească, lipsite-deopotrivă de adevărată duhovnicitate, după cum vom mai avea prilejul să arătam.

Prin urmare, negăsindu-și temeiul nici în Sfanta Scriptură și nici în Sfânta Tradiție, adăosul Filioque rămâne, din perspectiva Ortodoxiei, o *erezie* apuseană, avându-și izvorul îndepărtat în erorile dogmatice ale Fericitului Augustin (anume în doctrina augustiană despre "două principii în Treime", ducând, în logica omenească, la teoria "dublei procesiuni"), gânditor pe care romano-catolicii și protestanții, urmându-l sără cuvenitul discernământ, l-au prefăcut în "stâlp" al teologiei lor dogmatice.

Nu mai insistăm aici asupra altor desfigurări ale dogmei Sfintei Treimi, condamnate deopotrivă și în Răsăriten și în Apus ca eretice. Unele au fost definitiv îngropate în mălul istoriei, altele s-au perpetuat până astăzi; fie prin diferite forme de ocultism, fie prin diferite forme de sectarism (ca de pildă "Mărtorii lui Iehova", sectă tot mai răspândită, fundamental necreștină și iudaizantă, de vreme ce, exalându-l pe "Iehova", ajunge să nege dumnezeirea lui Hristos și Treimea). Enormitatea lor ne obligă la decență tăcării.

(va urma)

NOUL IERUSALIM

de:
Pr. Gheorghe
CALCIU

Asistăm cu tot mai multă uimire la fenomenul înmulțirii grupurilor religioase și a sectelor protestante, neoprotestante și chiar "ortodoxe". Acest fenomen adăpostă credincioșilor în grupe și grupulete nu are alt scop decât distugerea unității Bisericii lui Hristos prin elemente de interpretare personală a Sfintei Scripturi, uitându-se că Biblia este proprietatea Bisericii și că numai Biserica are adevarata ei interpretare, care nu duce la rătăciri. De altfel, această proliferare a sectelor noi și foarte noi, nu ca doctrină, nici ca denumire, ci ca ființare în țara noastră, nu este întâmplătoare, nici nu este capriciul imaginării cuiva, care s-ar spălătisit de monotonia formelor de cult ale bisericilor clasice, nici măcar excesul de pietate al cuiva. Ele sunt rezultatul unei gândiri centrale ateiste și anticreștine care elaborează o strategie a distrugerii unității creștine, a ierarhiei, a moralei și a tradiției Bisericii instituite de Hristos.

Citim în ziare că ierarhia Bisericii Ortodoxe Române este amenințată de o ruptură între vechea generație de ierarhi, influențați de absolutismul comunist și noua, generatie, scolită în Occident, preluată de „diferite grupări masonice, uneori mascate sub alte titulaturi ca *New Age* și altele; ierarhi liberali care pun magia și Vechiul Testament înaintea Noului Testament și pe Moise înaintea lui Hristos. Nu știu dacă lucrurile stau chiar așa, dar probabil ceva se întâmplă în sănul ierarhiei și acest fapt nu este de bun augur.

În ultima vreme, cea mai acerbă dispută se duce în jurul formației *Noul Ierusalim* la *Pucioasa - Glodeni*, care ar fi fost fondată pe baza vizuinilor unei fecioare care a murit. Această grupare a zidit de la o catedrală uriașă, cu simboluri mistice și penetrație de elemente, chiar dacă nu anticreștine, cel puțin suspecte de influențe orientale sau masonice. Desigur se intitulează creștină și ortodoxă, mișcarea să se subordoneze Bisericii, ci își afirmă libertatea egală cu schisma, lărgind după revelațiile profetese moarte, dincolo de tradiția bisericească. Toate sectele și formațiile moderne, excentrice față de biserică au avut la baza lor un profet sau o profetie. Începând cu doamna Blavatski și sfârșind cu Koresh din Waco, Texas. Se stie că "profetii" vor fi mulți în vremurile de pe urmă și foarte greu putem distinge între profetii minciinoși și cei adevarati. Profet adevarat este dacă tot ceea ce face este spre slava lui Dumnezeu - Tatăl. Fiul și Sfântul Duh și spre întărirea Bisericii creștine. Profetii minciinoși vin cu inovații, de multe ori atrăgătoare prin curiozitatea celor ce nu se mulțumește să rămână la revelația din Biserică; ci caută lucruri "mai mari" și "mai bune" - vorbesc de cei de bună credință și cred că aceste lucruri mai mari și mai bune le găsesc la profeti de ocazie, nu la Hristos și Biserica Lui.

Astfel de profetii duc la aberații precum cele din campul de la Waco, sub conducerea lui Koresh, care ar fi Iisus Hristos (așa afirmă el și așa cred cei o sută de adepti ai lui). În calitatea lui de Hristos, el a transformat campul într-un buncăr și fidelii în trăgători de eliță, înălță și-a iscat o bătălie cu răniți și morți, ca într-un război adevarat, între ei și poliție. El bine, toți acești adepti ai lui Koresh să a dovedit fidelii lui, chiar și cei care au ieșit din camp și acum sunt judecați. De

unde se vede puterea de fascinație a diavolului și a îndrăcînilor asupra celor care sunt slabî de înger, cum spune poporul. Nu știu dacă Noul Ierusalim din România își are Hristosul lui refărcănat, dar din datele din ziare, reiese că ei consideră drept profetii ai lor pe Brâncuși și pe Gheorghe Zamfir. Nici un comentariu. Ceea ce vreau să comentez este că nouătatea "Noului Ierusalim" nu este delot nouă, nici practicile lui absolut originale. Sursa acestei mișcări stă în Emanuel Swedenborg, teosof suedez, născut la Stockholm în 1688, de la care se revendică și mișcarea *New Age* (într-o bună măsură), ca și masoneria, cum afirmă Albert Pike, dogmatul masoneriei (1859-1891), în carteaua *Morals and Dogma of Freemasonry*.

Swedenborg pretindea că a primit mesaje cu descoperiri speciale de la Dumnezeu, ceea ce s-a întâmplat și cu mulți alți creatori de sekte. Smith, de exemplu, fondatorul sectei mormonilor, descrie anumite tulburări pe care le-a avut, identice cu crizele de epilepsie, când un ierarh a descoperit 12 plăci de aur cu noi învățături creștine, după traducerea cărora de către Smith, îngerul a luat plăcile și nișnii nu le-a mai văzut în afară de el și 11 martori, înainte de a fi fost răpita la cer.

După ce a ieșit la pensie, Swedenborg, care era un om de știință, s-a dedicat revelațiilor spirituale pe care spunea că le are. A publicat o serie lungă de lucrări de teologie - mai mult teosofie - (preluate într-un sens mai specific de Rudolf Steiner), parând la moartea sa întâmplată la Londra în 1772. După 11 ani, un tipograf din Londra îi descoară lucrările și adună în jurul său un grup mic, al căruia scop era studierea acestor lucrări ale lui Swedenborg. Astfel se constituie, vă rog să fiți atenți, *Biserica Noului Ierusalim*, în 1787, înnumărând șaisprezece membri. Biserica Noului Ierusalim a crescut, și-a scindat și-a schimbat denumirea în Biserica Generală a Noului Ierusalim. Am întrebat pe unii cunoștiți din Canada, care la rândul lor, au cunoștiut oarecum pe d-l Gheorghe Zamfir și mi-au mărturisit că, impresia lor este că acest mare muzician era influențat de teosofie. Nu vreau să fac legături fortuite, dar această afirmație, în cazul că este adevarată, mă sperie prin consecințele ei.

Doctrina Bisericii Noului Ierusalim, stabilită pe scrierile lui Swedenborg, are un caracter foarte elaborat. James Holy, un baptist din Biserica de Sud a Americii (dominată aproape integral de masonerie), care a scris: cea mai acuzatoare carte împotriva acestei organizații și care ar putea produce o gravă ruptură între masonerie și baptism, numește învățătura lui Swedenborg *ocultă*. Profetul suedezează negat toate cărțile Sfintei Scripturi, cu excepția celor patru Evangeliei și a scrierilor Sfântului Ioan. Există astăzi, în America, o organizație masonică purtând numele lui Swedenborg și chiar biserică, având mai multe mii de membri, cu același nume.

Se stie că toate bisericile cu caracter esoteric au anumite inițieri și restricții pentru cei neinițiați sau începători. Bisericile deschise nu au nimic de ascuns, bisericile esoterice au ceva pe care nu vor să-l arate lumii, de aceea pun anumite opreliști, sub diferite pretexte. Noul Ierusalim din România are ceva de ascuns. Membrii ei nu au permis unui ierarh să intre în incintă, sub pretextul unui anumit jurământ, pentru care episcopul respectiv a făcut slujba de dezlegare, dar cei de sub rugăciune arhiepiscopul nu, au admis

pătrunderea lui. Mi-a părut foarte şocantă această poziție. Fără îndoială, sunt acolo anumite secrete care ridică și trebuie să ridice semne de întrebare. Este evident că fondatorii Noului Ierusalim s-au temut să spună că ei nu sunt ortodocși, ca să nu creeze opozitia populației, și au speculat anumite greșeli din trecut ale ierarhilor ortodocși, spre a justifica interdicția intrării episcopalui în incintă.

În Biserica mormonă, care își are sursa în masonerie, după firmajul lui James Holly, nu pot pătrunde în sanctuar dacă nu ești inițiat. În sala în care ai dreptul să pătrunzi, poți vedea numai macheta sanctuarului. Același lucru se întâmplă în mișcarea *New Age*, ca și în templul masonic. De altfel la masoni, lucrurile merg și mai departe, pentru că în anumite săli nu pot pătrunde decât cei care au gradul și inițierea respectivă.

Am văzut în ziare reproduceri ale unor porti de intrare în "biserica" Noul Ierusalim din România. Mi s-au părut suspecte. Catedrala Națională din Washington, ceea cea mai mare catedrală din Statele Unite, la care se lucrează din 1909, pentru că niciun alt turnat sau lucrat în serie, ci totul este făcut de meșteri cu mâna, are și ea mai multe intrări: Ușa Genezei, Ușa Potopului, Ușa Cinei, de Taină, Ușa Nasterii Domnului etc., toate cu scene luate din Biblie. Când o "Biserică" sacrifică imaginiile sacre ale Bibliei pentru simboluri esoterice, ea ascunde o doctrină anticreștină.

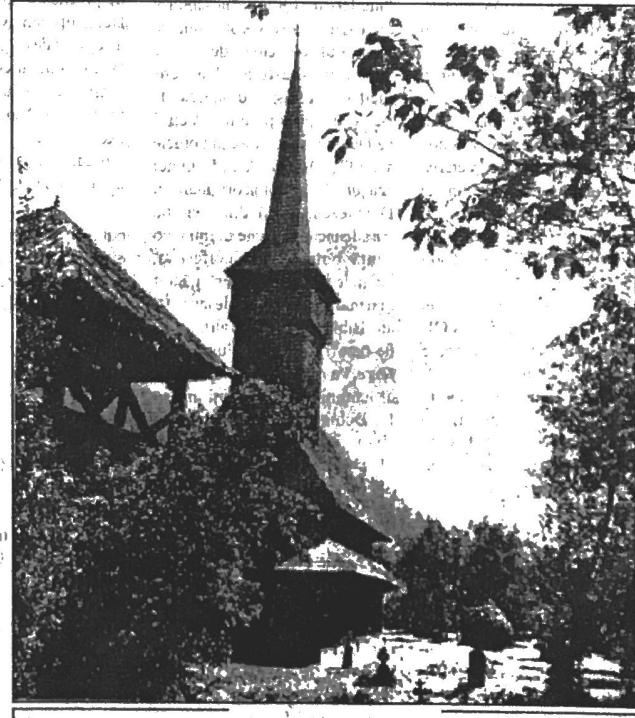
S-a discutat mai multe secole dacă biserica primă creștină a avut o disciplină arcană, adică o parte secretă, a slujbei, interzisă neinițiaților, purtând de la textul cu care se încheie liturgia catuhumenilor: "Că sunteți chemați îesuți, cei chemați îesuți, ca nimenea din cei chemați să nu rămână". Concluzia acestor discuții, destul de fierbinți, a fost că nu a existat nimic ascuns în biserica primă, că acest text era preventiv, referindu-se la agenții imperiali care îi spionau pe creștinii,

introducându-se chiar și în Biserică.

Creștinismul este universal și nesecret. Jertfa lui Iisus este pentru toată lumea, nici un om nu este respins de la măntuire. În clipa în care o biserică se constituie într-o instituție închisă, ea a ieșit din universalismul măntuirii prin Hristos. Ea este o biserică seculară și eretică. Dacă Noul Ierusalim este o Biserică ortodoxă, aşa cum afirmă, ea trebuie să deschidă porțile slujbelor pentru toți. Chiar dacă ar avea anumite reticențe pentru ierarhi, membrii ei trebuie să cheme tot poporul, să crească prin înglobarea deschisă a oamenilor, să propovăduiască tuturor cuvântul Domnului, nefalsificat, neascuns după simboluri suspecte.

Biserica Noului Ierusalim, continuare a lui Swedenborg, are un fel de ritual liturgic, destul de complicat, care constă din foarte multă cântare, respectând și o anumită ordine, care nu este chiar de tot fixă, ca la Ortodoxii sau Catolici, conducătorii cultului având dreptul să schimbe ordinea, să modifice conținutul chiar și în punctele esențiale, nu numai pe încă o colo. Oare Noul Ierusalim din România are aceeași practică? *New Age* lucrează cu spiritul din altă lume și fiecare membru mai important al acestei mișcări are un astfel de spirit care îl ghidează, cu care vorbește și care îl ferește de greșeli! Mi se pare ciudată legătura Noului Ierusalim cu proorocita moartă.

Poate că membrii acestei "biserică" sunt de bună credință cel puțin unii din ei. Le repet, ceea ce stie toată lumea: în Biserica Ortodoxă sunt numai șapte taine, numite așa nu pentru că sunt secrete și nu se bucură de ele decât cei inițiați special, ci pentru că, prin ele, Duhul Sfânt lucrează în mod tainic. Orice altă taină - în sensul de secret text era preventiv, referindu-se la agenții imperiali care îi spionau pe creștinii, să se știe acest lucru.

Biserica din lemn din Aleșd, Maramureș

Să zăbovim deocamdată asupra felurilor denumiri ale dracului, care îl vădese de minune atât în esență, cât și în manifestările lui.

Din grecește ne vin, chiar dacă prin intermedieri, cuvintele "drac", "diavol" și "demon" (cu numeroase derive interne). Termenul cel mai uzuial, acela de DRAC, l-am moștenit din latinescul *draco*, "dragon" (cu o posibilă formă *dracus* în latina vulgară). Dragonul sau balaurul a fost asimilat de timpuriu diavolului în tradiția creștină (care îl și numește pe alocuri "Bâtrânel Dragon"). Reprezentarea iconografică cea mai cunoscută ni-l însăși străpuns de silita Sfântului Gheorghe (forță Răului invinsă de forță Binelui). Sub chip de balaur, diavolul apare și în vizionarea apocaliptică a Sfântului Ioan Teologul ("...balaurul cel mare, sărpele cel de demul..." - 12, 9). În folclorul românesc balaurul sau dragonul (de unde românescul "drăgan", ajuns cu vremea antroponim) are exclusiv însușiri negative, ostile omului, dă este vulnerabil în fața desăvârșirii fizice și spirituală (intruchipate în Făt-Frumos, idealul popular al eroului mesianic).

DEMON, termen ajuns la noi pe cale livrescă, provine din anticul *daimon* grecesc, care era un fel de geniu, de spirit călăuzitor și mobilizator, aflat mai degrabă dincolo de bine și de ră. Acțiunile lui erau receptată mai mult ca un factor pozitiv, chemat la potență umanul, aşa cum ni-l însăși și Socrate (care ar fi ascultat adesea de vocea *daimon*-ului său iuntric, inspirator). Sensul profund negativ al cuvântului a fost impus de creștinism (daimon=ul fiind identificat de timpuriu cu însuși "Spiritul" Răului). Chiar "știința" medievală ce se ocupa cu inventarierea și cercetarea forțelor răului a capătat numele de demonologie (un Wierus în numără pe demoni cu milioane, grupându-i în 6666 de legiuni).

Mai semnificativ prin el însuși este cuvântul DIAVOL (în grecescă *diabolos*, "cel care desparte, dezbinează, separă"). Eșantia diavolului săt tocmai în negație oricare unită, a oricărui "Acord"; el este principiul însuși al dizarmoniei, al Răului existențial. Este cel care "întărăță" ("întărăță-i, dracel!"), și poate de aceea, în viziunea românească, el să adesea "ișoare", "perjuroare", adică pe la granițeleasă limitele, care nu să fi mereu "căciute" și constituite vechea priețina de tunurare și vrăjimiste. Între oameni: "Când dracul împătrășește, se produce "acordul", de pilda când doi oameni răsuflare deodată

aceeași cuvinte, se spune că "a crăpat un drac". Diavolul nurabă ca oamenii să se împărtășească dintr-un adevăr. "Dacă dracul strică pe lume ceva, nu e comunicarea, cincinarearea" (C. Noica, *Rostirea filosofică românească*, cap. "Cel ce stă pe răzoare").

Cu un nume biblic, dracului îse mai spune SATAN, SATANA sau SATANAIL. "Satanic", "satanizare", "satanism" sunt termeni tot mai des întrebuițați în locul popularilor "drăcesc", "îndrăcire", "drăcăz", sau prea livreștilor "demonic", "demonizare", "demonism". Aceasta este și numele dat de preferință diavolului în legenda de origine bogumilică, pe lângă eufemismul Nefărtatul (cu variantele: Nefratele, Nefurtatul și chiar Nefurtache). Actuala vizionare despre Satan s-ar fi cristalizat sub semnul zoroastrismului dualist, din care derivă, indirect, și bogumișmul balcanic. În ebraică Sat'an înseamnă "adversar", iar Satana se tâlmăcește: "Adversarul lui Dumnezeu". Satan se identifică cu ingerul căzut și cu sărpele îspăitor, fiind definit de Iisus ca "mincinos și total mîncunij" (IOAN, 8, 44). Cu el î-l ar fi conceput Eva, după o tradiție evreiască, pe Cain, ucigașul de frate. Biblia ne mai oferă și alte denumiri ale diavolului: Mâmonă, Belzbută etc. Mai importante sunt cele de Lucifer și Antihrist.

LUCIFER (în tradiția populară: LUCEAFĂR), este "ingerul căzut", începătorul sătucului, manifestarea originară a opozitionii față de Dumnezeu. De aici vorba de "păcat luciferic" și "luciferism" (orgolios nesabuial creaturii de a se socii egală cu Creatorul sau chiar de a i se substitui Acestuia). Un sens luciferic are și spusă dăntăi, căreia îl au cedat protopriinții: "Vezi fi ca Dumnezeu cunoșcând binele și răul" (FACREARA, 3, 5). Omul "căzut" din armonia originară cu Dumnezeu, adică din condiția parasiatică, și poate defini ca o ființă bolnavă de luciferism. Numele de Lucifer s-a răspândit mai întâi prin traducările latinești ale Bibliei (el este "Purtătorul-de-raze", de la *lux*, "lumină" și *ferre*, "a purta"). Inițial purtător al luminii divine, ca toti ingerii lui Dumnezeu, el s-a lasat mai târziu furat de adorație proprii "luminii", devenind în față "luminător", rupă de adevarată Luminiță. Condiția lui reală a ajuns de fapt întunericul, în care a fost avizată prin mijlocirea Arhanghelului

Mihail, conducătorul "zui spădă de foc" al legăunilecătoresc. "Dumnezeu nea crăut pe ingerii care au plecat în legăunilecătoare și înțunericul în iad, săa dat să fie păzită pînă la judecata" (II PETRU, 2, 4). Că despărțatul

GÂLCEAUA DRACULUI

luciferic - cel al măndrii de sine - el e considerat izvor al tuturor celorlalte păcate.

Istoria, "veacul", stau sub semnul sătucului și al morții. Diavolul nu este doar titular al infernului, ci și "stăpânitor al acestei lumi" (IOAN, 12, 31), cel ce lucrează neîncetat în "fiile răzvrătirii" (EFESENI, 2, 2). Iisus Hristos a intrupat tocmai "casă sfărse lucrările diavolului", restabilind posibilitatea armoniei între om și Dumnezeu, N-astărpit răul (ca să nu se atingă de libertatea săpturii), dar ne-a dat "armele lui Dumnezeu" pentru "lupta cea bună": mai ales rugăciunea, postul și privegherea. Sfântul Apostol Petru ne înăemannă în acest sens: "Fătreji, privegehi! Potrivnicul vostru, diavolul, umbă răcind ca un leu, căutând pînă cine să înghiță, căruia stață împotriva tară în credință..." (I PETRU, 5, 8-9).

Omul se salvează sau se pierde după cum opteză pentru fortele binelui sau pentru cele ale răului.

În această opțiune stă totă libertatea și responsabilitatea lui:

căci diavolul nu-l poate săli, iar

Dumnezeu nu vrea să-l silească.

Opunându-se sistematic lui

Hristos înlăuntrul acestei lumi,

diavolul este ANTIHIST

imagine apocaliptică a răului.

La noi, un nume foarte răspândit al diavolului este NAIBA, receptat ca denumire evazivă. După unii ar proveni din sintagma "N-ai că parte de noi", echivalent cu "Uciga-l (bată-l) crucă" (toaca), expresie lingvistică a epădurii de rău, mod de profilaxie mistică și morală. După alții am avea de-a face cu un cuvânt de origine arabă, ajuns la noi prin turcește: *naibe*, cu sensul de "nefericire, ghinion". Diavolul - Naiba - ar fi prin excelență cel ce aduce nefericirea sau ghinionul, forme curente de insatisfacție existențială.

În teama mai mult sau mai puțin superstitioasă de a-l numi direct pe diavol au ieșit de altfel o mulțime de denumiri oolite, eufemistice, ele mai multe creații înăuntru limbii române: P O T R I V N I C U L , V RÂJMAȘUL, AFURISITUL, B L E S T E M A T U L , V I C L E A N U L , I N S E L A T O R U L , I S P I T C O R U L , I M P I E L I T A T U L (de la ideea de "drac împlojuță"), adică întrat în pielea cuiva, intrupăt); CEL RÂU, C E L C U C O A R N E (neofit CORNIȚĂ SAU I N C O R N O R A T U L), C E L Ā L A L I (adică opusul negativ - el omului).

N E F A R T A T U L (ne-fratele, negația printr-excelență înținării spre deosebire de Dumnezeu, patronul absolut al iubirii și frăței,

La Mănăstirea Sihăstria din nordul Moldovei a avut loc acum câteva luni o slujbă ortodoxă de exorcizare. Această slujbă încununată de succes a fost larg "mediatizată", atât prin presa scrisă («Evenimentul zilei»), cât și prin înregistrările dactilograme, susținând discuții adesea contradictorii într-o lume ce și-a pierdut în mare măsură sensibilitatea metafizică și mistică. Sub aspectul interesului public, cauză a mai mult sub semnul senzationalului sau al superstieișiei decât sub acela al unei autentică înșiruri religioase. Ne găsim în fața unor efecte simptomatice pentru starea duhovnicească și intelectuală a lumii noastre. În cele mai multe cazuri, acceptarea și respingerea sa devotrievă cu un fel de suficiență îngrăjdătoare (cel mai surprinzător rămânând totuși refuzul îndărât al evidenței, căci, dincolo de orice explicații cauzale sau contextuale, faptul-s-a produs și este verificabil; să trăim ore vremurile în care oamenii, după spusă Scripturilor, "văzând, nu vorvedea și auzind, nu voruzi"?).

Diavolul urlă și vorbește din trupul femeiei, cu voce altă decât a ei, fără ca aceasta să-și miște buzele. Panica lui atinge paroxismul în momentele cheie

de Sfintele Liturghii (iesirea cu Sfintele Daruri, Crezul, Rugăciunea Domnească și în timpul oficiului consecutive a Sfântului Maslu. El nu numai că se vădă, îspitește, huleste, dar se și desconspără. Asistăm la un fel de autodemascare a diavolului.

Suspecțiunile și nelămuririle apar mai descuprivate la felul acestuia de a se manifesta: vocea doigtă, cu inflexiuni caraghișe, exprimarea simplă și agramată; vizionarea cam vătășă despre lume; sinceritatea aparent inexplicabilă și observația marginală aparent gratuită etc. Nu îi se pare oamenilor dracul destul de serios!

Aceste rezerve și neînțelegeri reflectă înăuntru de toate neglijarea (și deci necunoașterea) de către omul modern a formelor tipice de manifestare a răului, precum și a formelor tradiționale de combatere a acestora.

Ignoranța și mentalitatea

pozitivistă î-l au îndepărta pe

omul modern de aceste probleme. Oricât ne-ar părea

astăzi de neobișnuite sau

extravagante, faptele de la

Sihăstria încadrează în sănătate

un scenariu tradițional al

evocând curăția și forța duhovnicească a vietii mănăstirești. DUCASELE PESTE PUSTII exprimă ideea îndepărțării de oameni, deci anularea rațiunii însăși de a fi a diavolului, care se vrea că mai "impeligă", intrat în om său măcar în animale (a se vedea vestitul episod cu demonei scoși dintr-un om posedat și trimisi, la cerere, într-o turmă de porci, loc evanghelic pe care Dostoievski l-ales ca motto al romanului său *Demonii* sau - cu o altă traducere - *Pozetații*). Mai ales în timpul exorcizărilor, demoneii intră în panică și formulează cererea de a nu fi lăsați "pe puști", adică "neimpeligăți", marginalizați, nefuncționali. Căci dracul îne are puterea de a intra în cinea după bunul său plac, ci numai trimis să chemă. Se spune că Dumnezeu nu-i lăsă pe diavoli să actioneze în lume peste puterea de rezistență a oamenilor, nică nu le îngăduie să se atingă de libertatea acestora. Diavolul îspitește, dar nu poate să silească. Poate cere consumul măntuitorului, dar nu poate constrângi. De aceea "omul năzdrăvan", după o vorbă a lui C. Noica, îl poate veni dracul de hac, cum se și întâmplă uneori în folclorul nostru (Păcală, Ivan Turbină etc.).

Mă există în noi și o seamă denume populare ale diavolului receptate astăzi drept burlescă (și poate chiar îzvodite cu această intenție). Etimologia unora rămâne obscură (continuare în pag. a 11-a)

CU LUMEA

exorcizării, care pentru oamenii de altădată era aproape banal. Vocea diavolului se circumscrie în sfârșit grotescului. Forța dumnezească a slujbei de exorcizare îl obligă numai să iasă din persoana posedită, dar să se demasă în chip umilitor. Cu excepția vocii, el împrumută structurile persoanei posedate (limbaj, nivel intelectual, cîmp de experiență și preocupări). Poate în suflare gânduri necurate, dar nu poate cîti în cugetul adânc al omului (pe care numai Dumnezeu îl cunoaște), mulțumindu-se să se orienteze după vorbele și faptele noastre. Taina unui cuget curat, ce lucrează tăcuț în totă nuditatea lui, nu se pare o poveste de adormit copiilor! În felul acesta răul poate lucra aproape nestingeritor. Inconștient satanizată, lumea lui Hristos amenință devinția lumea lui Antihrist.

Din păcate, omul modern a pierdut dimensiunea metafizică a răului. Pentru el

acesta s-a "desacralizat", fiind sesizat, de obicei, în "camuflajul" lui profan. Constatăm fenomenele, dar nu mai intuim esențele. Ne pierdem printre efecte și ignorăm cauzele. Iar când răul se întâmplă să nici se vădească în totă nuditatea lui, ni se pare o poveste de adormit copiilor! În felul acesta răul poate lucra aproape nestingeritor. Inconștient satanizată, lumea lui Hristos amenință devinția lumea lui Antihrist.

Spre a ne putea apăra de rău, ar trebui mai întâi să învățăm a-i recunoaște în ipostazele lui tipice, apelând la experiența acumulată prin vecură. Cunoașterea dracului este esențială și urgentă, căci numai cunoșcându-l îl pot înțelege.

Orice bagatizare a problemei nu poate fi decât tot o lucrătură a răului, care merge până la a ne îspăi să credem că... nici n-ar exista! Diavolul ar dori să ne smintească și să ne anuleze prin uitare și indiferență. De aceea ar fi de prisos să începem să ne reținem cătă ceea ce despre el. În cele din urmă nu ne propunem să facem neapărat "filozofia" dracului, ci doar descrierea rezumativă a cătorva aspecte ale demonicului, mai cu seamă așa cum le aflăm păstrate în limba și tradițiile noastre.

(urmăre din pag. a 10-a)

(NICIPERCEA, SARSA-ILĂ). Altele au origini interesante, amplete, de semnificație.

Cunoscutul SCAROTCHI (variantă: SCAROSSI), atât de frecvent în basmele, legendele și snoavele românești, treând cel mai adesea drept căpetenia dracilor, provine etimologic din sl. *Iskariotski*, care nu este decât cognomenul lui Iuda (Iscarioteanul), vânzătorul de Dumnezeu. Nu-i de mirare că acest cognomen, având în vedere că Iuda reprezintă întruchiparea supremă a păcatului omenscă, a devenit nume diabolic. Știm că în *Infernul* dantesc lui ii este hărăzit chînul cel mai cumplit: să fie mestecat veșnic chiar în gura lui Lucifer. Diavolul a intrat în Iuda și l-a mănat spre nebunia vânzării, dar Iuda nu e mai puțin responsabil, căci, aşa cum am văzut, dracul nu poate intra în oricine și oricum. "Răul trebuie să vină, dar vai de cel prin care va veni!", spune Iisus. Și adaugă: "Mai bine i-ar fi fost lui să nu se fi născut". Iuda însuși a simțit această uriașă răspundere, dar, în întunecarea lui, a crezut că poate spăla un păcat cu altul (sinuciderea prin spăzurare).

TARTORUL (cu variante mai vechi, păstrate doar regional: TARTARUL, TARTARUL, TARTARUL, TARTORELE), de unde și denumirea sugubă a TARTACOT (amintind de Barbă-Cot, piticul năstrușnic din basmele noastre), este pus în legătură cu grecescul Tár-

interesant este cel al demonului erotic masculin numit ZBURĂTOR. În folclorul românesc este des pomenit, deși cu determinări cam vagi, TALPA-IADULUI, un fel de matrice infernală, ce uneori apare drept "muma diavolilor", așa cum există și "muma zmeilor". Este însă de presupus că personificarea este mai târzie și că, inițial, Talpa-Iadului nu era decât echivalentul popular românesc al miticului Tartar, conținând ideea de adâncime maximă și deci de indefinită depărtare în spațiu (de unde, poate, înțelesul expresiei curente "la mama dracului").

La aromâni diavolul este ATEL CU UN CICIOR (existând și o legendă explicativă a infirmității cu pricina, la care se referă și Tache Papahagi în al său *Mic dicționar folkloric*). "Diavolul șchiop" este foarte popular și în Occident (unde a ajuns până în literatura cultă). Fiind vrăjmașul oricărei moralități, principiul însuși al anormalului în lumea stricată de păcat, diavolul este văzut firesc sub semnul diformității (șchiop, chior, strâmb, "pocit" în genere). Diformitatea fizică funcționează ca semn al diformității moral-spirituale.

"Oarecum curios este numele folcloric de AGHIUȚĂ, diminutivul ironică a grecесcului aghios, "sfânt". Aghiuță s-ar tălmăci aşadar "sfântulețul" sau "sfîntișorul". Se naște întrebarea dacă nu cumva avem de-a face cu o tendință autohtonă de bagatizare a răului, ba chiar de simpatie față de "pitorecul" acestuia. Când dracul devine Aghiuță, Michiduță, Nichipercea sau pur și simplu "drăcusor", te întrebă dacă nu cumva românul suferă de o duioasă inconștiință. Oare acel "Dracul nu-i așa de negru pe căt pare" nu-i tot un

document lingvisic al acestei tendințe primejdioase, constând în "îmblânzirea" imaginii dracului, ba chiar în "acomodarea" cu acesta? Când românul spune "Multe pe lumea astă le-a făcut și diavolul", nu pare să fie vorba doar de o reminiscență bogumilică între altele, ci de-a dreptul de o doză de înțelegere și chiar de admirare pentru "activismul" și "puterea creatoare" a dracului. E ca și când ai spune, cu un spirit de justiție prost înțeleasă: "Să dăm dracului cele ale dracului și lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu!". Pe de altă parte, românul pare să creadă că dracul se lasă "șmecherit" și că puterile lui pot fi împrumutate de om despre care se poate spune admirativ că este "al dracului" sau "dat dracului", ba chiar capabil "să facă pe dracu-n patru". Sigur, Ivan Turbincă sau Pacală sunt gustoși în sfera ficțiunii, dar românul își lasă impresia că pentru el nu există granițe efective între ficțiune și realitate. Și nesăbuința românească ajunge până la acel proverb principal care spune că "fără trece punctea"! Această vorbă închipuită înțeleaptă ar putea fi luată drept una dintre bazele explicative ale "ratărilor" noastre istorice. Se poate săcăde de aici că "toată filozofia" compromisului la români, toată naivitatea rânduieilor noastre istorice și o bună parte din motivația aceluia "n-a fost să fie" despre care s-a spus că ne urmărește ca o fatalitate. Căci cine se face "frate cu dracul" nu trece niciodată "punctile" esențiale, dracul fiind vrăjmașul nedezmințat al oricărei împliniri sau izbâンzi pozitive. S-ar putea spune mai degrabă că destinul nostru nu-i va afla împlinirea decât în măsură în care vom fi în stare să ne lepădăm de această falsă înțelepciune. Nu există naivitate mai mare decât

VASILE A. MARIAN

P.S. Poate vom reveni într-un număr viitor, ca să mai trecem în revăstă că ceva din cele ce ni le spun despre forțele răului Scripturile, teologia, folclorul și limba română. Și poate că se va găsi cineva, mai vrednic decât noi, care să scrie o carte actuală despre diavol și lucrările sale, dintr-o perspectivă căt mai cuprinzătoare, implicând deopotrivă teologia, istoria religiilor, filozofia, psihologia, lingvistica, folcloristica, istoria literaturii, istoria artelor și chiar istoria generală. Este, în valimășagul acestor vremi, o mare datorie mistică și morală pentru adevarata conștiință creștină. Păcat ca domnul Andrei Pleșu să hotără să scrie numai despre îngerii cei buni, aflată dincolo de orice "dilemă" lumească! Rămâne întrebarea dacă "gratuitatea" nu este și ea o formă subtilă de "ispită" ...

PRIN POARTA CEA STRÂMĂ

Corneliu Z. Codreanu, Ion I. Moța și Vasile Marin au fost, fără îndoială, figurile cele mai ilustre ale Mișcării Legionare de până la 1938. Toți trei aveau să sfârșească, în '37-'38, ca martiri ai Neamului și ai Crucii. În urma lor au lăsat familiile îndurerate și hărâzite ele însăși altor grele încercări. Cele trei văduve - Elena Codreanu, Iridenta Moța (sora Căpitanului) și Ana-Maria Marin - vor fi hărțuite ani îndelungă, atât sub Carol II și Ion Antonescu, cât și sub comuniști.

Doamna Elena Codreanu și doamna Iridenta Moța au rămas în țară. Doamna Ana-Maria Marin, după ani grei de închisoare, a emigrat în Elveția ("De 18 ani trăiesc pe malul lacului Lehman"), unde a avut răgazul și harul de a asternă pe hărție o prețioasă suita de amintiri, al căror interes depășește cu mult latura strict personală. Nu sunt doar pagini din viața unei Doamne exemplare, ci adevărate documente de istorie contemporană. Mai ales în ultima sa carte, apărută de curând la Editura "Gordian" din Timișoara și purtând ca titlu o cunoscută metaforă creștină - **Prin poarta cea strâmă**, doamna Ana-Maria Marin devine mărturisitoare harismatică pentru o întreagă generație mărtirizată și pentru câteva zeci de ani de istorie românească ("Am terminat de scris o poveste trăită, povestea Cruciaților secolului XX, sâga cavalerilor verzi, ostăi ai Arhanghelului Mihail..."). Dar interesul cărții nu stă doar în pura făctologie, ci și în capacitatea de lucidă a medișării creștină a autoarei, precum și în măiestria și siguranța stilului. Substăția ideatică și scriitura de tip modern, luminate de o neretică, dar fermă conștiință creștină, antintese într-o oarecare măsură de *Jurnalul* fericirii al regretatului N.

Steinhardt (d-na Ana-Maria Marin, născută Ropălă, medic de profesie, este fiica unui ofițer român și a unei evreice creștinate, îmbinând în mod fericit virtuile sufletului românesc neatins de morbul balcanic și pe cele ale sufletului evreiesc neotrăvit de morbul siionist).

Volumul se prezintă clasic prin concizie și modern prin structură, urmând "fluxul memoriei", alternând sevențele temporale și spațiale, dar ocolind cu mult tact excesele analitice sau descriptive. Hotărât lucru, doamna Ana-Maria Marin dovedește calități scriitoricești denime de invidiat. De aceea lectura devine o sărbătoare și ajungi să regrezi la sfârșit că nu durează decât preț de 88 de pagini!

Memoriile se referă la figuri și evenimente cuprinse între 1932 (anul în care Tânără doctoriță Ana-Maria Ropălă îl cunoaște pe Tânărul avocat, publicist și luptător naționalist Vasile Marin) și 1964 (anul în care, "cu părul alb", văduva eroului de la Majadahonda, Comandantul legionar Vasile Marin, ieșe pe poarta închisorii de femei de la Oradea, după șase ani de înemnitărie ilegală, fără procedură judecătorească).

O viață plină de experiențe-limită, "trei regimuri politice (carlist, antonescian și comunist), tragedia legionară și o întreagă galerie de figuri de neuitat joacă parcă aievea pe dinaintea cititorului. Portretele, uneori întregite subtil din imagini disparate, sunt întotdeauna vii și surprinse în esențialitatea lor: Vasile Marin (Vasila), mama acestuia, Cornelia Codreanu, Elene (Lilica) Codreanu, "fetele" din închisoare (mai ales "Motânelul"), Marieta Nicoară, viitoarea Maică Mihaela, săvârșită din viață în închisoarea comună de la Cuci, după o îndelungată suferință, "cuconul Bibi" ("mare moșier, mare avocat, mare păcălit"), dar

și Valerica țigana (gardiană de la Jilava), turnătoarea Illeană (de la Mislea) sau "Neagra" (securista parșivă de la Bacău) - ca să dăm doar câteva exemple.

Grăitor și emoționant este acest pasaj din spatele finalului volumului: "Cabala care a desființat fizic Mișcarea Legionară și care continuă să o minimalizeze și să o învinuiască de crime, este o campanie minciinoasă și interesată; mă loveste și pe mine, care am trăit lângă ei, pe bărbatul meu mort ca un erou în Spania și pe toți capii Gărzii de Fier, uciși pe pământul patriei de Carol al II-lea, de generalul Antonescu și de comuniști. Lovește pe toți legionarii care au trebuit să se expatrieze și care au continuat lupta pe pământ străin pentru trecutul glorios, cultura, educația și credința Mișcării lor.

Depun mărturia unei vieți - și încă a multor altora - pentru ca să se cunoască adevărul. Cu acest scop am scris aceste rânduri." (pp. 87-88).

Doamna Ana-Maria Marin face parte dintre acei "oameni tragic și sintetici" despre care vorbea Vasile Marin în *Crez de generație* și care au încercat cândva, împotriva tuturor vrăjmășilor și trădărilor, să dea Neamului Românesc și Creștinătății Răsăritene un sens activ și major, istoric și spiritual. Sângelile celor mai mulți dintre ei strigă din pământul acestei țări mucenicite; oasele altora se odihnesc prin cimitire străine; iar cei puțini ce au mai rămas în viață sunt poate pildele vii pe care Dumnezeul Neamurilor le-a păstrat dinaintea unei generații piticte. Oare, văzându-i, nu-i vom vedea și auzindu-i, nă-i vom auzi? Atunci ar însemna că nu fie-ăm născut decât că să simă groapă destinului românesc.

ADOLF VASILESCU

DEMINITATEA SI DECENȚA SUFERINȚEI

În 1965 iau cunoștință despre existența unei "literaturi subversive": memorialistica deținuților politici. Cercul clandestin căteva manuscrise dactilografiate și pe unul, intitulat *În beciuri*, reușesc să-l citesc. Copia ce ajunsese la mine era foarte ștearsă, trebuia, pur și simplu, descifrată. Efortul lecturii era meritat pentru că luam cunoștință cu un document ce părea, la o lectură naivă, că aparține literaturii **absurdului**. Nu puteam crede că deținuții politici au putut să îndure atât de umilință și răuțăjii bestiale, totuși părea neverosimil relatația ca-ntr-un roman al unui scriitor cu o fantezie debordantă.

Totată literatura "obsedantului detenuu", care a apărut mai târziu, mi-a părut "floare la ureche" pe lângă însemnările memorialistice ale celor ieșiti din închisori.

Căția ani mai târziu am avut naivitatea să cred că această memorialistică va putea să fie publicată căci sărăea nu se poate scrie adevarata noastră istorie. Dar de la an la an cenzura devinea tot mai vițeană. Nu pentru că trebuiau ascunse greșelile comuniste - unele erau recunoscute oficial, se vehicula, chiar preceptul creștin că "nu este om care să nu greșească" - dar era sinistra sub tacere, penitru a nu fi pilduoitoare pentru generații tineri, demnitatea cu care au știut să se confrunte în închisori acția care nu numai că au fost seidnovați, dar au fost adverați și martiri ai neamului nostru.

Abia după 1989, relatările despre soarta deținuților politici au putut circula, aproape nestingherit, prin publicații, emisiuni radio și de televiziune (seria *Memorialul durerii* e, de-a dreptul, excepțional), și numeroase cărți. Printre aceste cărți, un loc distinct îl ocupă *Anii de groază din România comună*, semnată de Virgil Mateiș.

Aceste cărți au multe asemănări pentru că însuși "tratamentul" deținuților politici a fost asemănător, dar nu știu de ce am impresia că manuscrisul, cecircula în 1965 printre deținuți și apropierea acestora, este o variantă a cărții lui Virgil Mateiș, publicată la Madrid în 1991.

O secvență a cărții sale poartă titlul volumului manuscris, *În beciuri și de asemenea, se amintește și de către anonișul autor al manuscrisului despre "activitatea de reeducație" relatată de Dumitru B.(acu)*, extinsă și prin alte închisori.

Autorul "Anilor de groază" este

pomenit de Virgil Ierunca, în cartea sa

dese *Fenomenul Pieței* printre cei

care au avut tăria să reziste și chiar să se

opună "reeducații".

Așa cum precizează într-o prezentare N. (icolae) R. (osca), carteia lui Virgil Mateiș este "mărturia cutremurătoare" a celui care a îndurat 16 ani de temniță și care "descrie cu un realism crud patimile sale în acest lung interval de detenție, bătăile ce le-a suferit la Securitate pentru a-l obliga să declare ceea ce voiau anchetařii lui, care nu corespundeau adevărului, bătăile și schinguirile demnitatele suferite în cursul sesiunilor,

așa numite, de **reeducare**, la Ocnele Mari, unde uraganul de ură și de minciună a desfigurat și otrăvit mintea și inima omului".

Cronica faptelor din închisori este sobră și exactă, uneori seacă. Autorul înălță parță voit detaliiile ce ar putea să dea expresivitate literară însemnărilor sale care au, aşa cum și-a dorit, sinceritatea și simplicitatea spovedaniei. Din gama ororilor din închisori nu sunt alese fapte de efect pentru că toate sunt de neconcepț și cutremurătoare pentru cititor.

Anii de groază în România comună este o carte documentară cu mărturii revălate despre extinderea "reeducației" și închisorile de la Ocnele Mari și Aiud, despre teroarea exercitată în timpul anchetelor și judecărilor, despre regimul de exterminare, prin cele mai incredibile mijloace, al deținuților politici, ca și despre urmările și discriminările acestora după eliberare.

Desigur, valoarea documentară a acestei cărți estecontestabilă, dar valoarea ei educativă este poate mai mare. Autorul s-a simțit dator "a spune întregul adevăr, numai adevăr și a nu ascunde nimic" din ceea ce știa, cu puterea unui jurământ în spiritul dreptății și pentru a-i ajuta pe contemporanii săi "să scape de păcatele și alterările sufletului, provocate de teroare, minciuna, înșelătorie, dezfăimare, trăcă, crimă" și, de asemenea, pentru "a preînlăpti și păzi pe urmași de aceleasi căderi și urmări diabolice prin promovarea virtușilor creștine și a

sentimentului de onoare, demnitate, generozitate și dăruire în vedere înfrângerii răului și izbândă binelui și a armoniei între oameni."

Adevărul despre ceea ce au îndurat deținuții politici, despre întreaga "lume" a închisorilor, în relatările lui Virgil Mateiș, demonstrează că de departe poate să ajungă rezistență fizică și morală a omului, pe de o parte, și bestialitatea, pe de alta parte. Nicim însă nu impresionează mai mult decât demnitatea cu care au reușit să înfrângă toate suferințele deținuților politici.

Emoționantă mi s-a părut mărturisirea lui Virgil Mateiș, autorul valorosului memorial despre demnitatea și decența deținuților politici: "Atât de profunde și de agonice au fost suferințele, încât încerci un sentiment de vinovată vulgaritate divulgându-le."

Generații mai tineri, ca și justiția și istoria, au nevoie însă de aceste destăinuirii. Cei care au înfrânt cu demnitate și decență suferința nu săvârșesc o impiciță dezvaluind-o întrucătirea adevărului și a Poporului Român.

Autorii unor memoriale, ca cel despre *ANII DE GROAZĂ*, au avut onoarea de a suferi pentru Poporul Român, spunem parafrându-l pe Petre Tuțea, "colegul" lui Virgil Mateiș de la Ocnele Mari și Aiud.

SILVIU GUGA

DREPTURILE OMULUI PENTRU ROMÂNII DIN DREAPTA ȘI DIN STÂNGA PRUTULUI

Toți cei de bună credință au amara impresie că, în mult discutată problemă a drepturilor omului, gradul de umanitate și calitatea de om a individului sunt stabilite după anumite criterii și cărora aplicabilitate este selectivă, restrictiv-limitată. Această impresie se amplifică după Conferința Mondială pentru Drepturile Omului, desfășurată la Viena în a doua parte a lunii iunie a.c., care s-a ocupat în mod selectiv - acesta-i adevărul-doar de drepturile, încălcate și nerespectate, ale unei anumite categorii umane. Dezbaterile "competentei" Conferințe ne face să ne amintim circumstanțele în care a avut loc inaugurarea la Washington, în primăvara acestui an, a Muzeului Holocaustului. A reieșit, cu acest prilej, că milioanele numărate cu mai multe zeci de victoarei comunismului continuă să nu însemne mere lucear față de cele ale "holocaustului oficial". Prin urmare, există o scară a priorităților și a valorilor în "materie" de drepturi ale omului, autori de crime de genocid și de victime ale acestora.

În capitala Austriei, la amintita conferință, se pare că liderii politici participanți nu s-au prea învrednicit a se ostenta cu punerea în lumină și cu apărarea drepturilor tuturor acelor oameni, din întreaga lume, ce sunt victime ale actelor criminale și brutale de genocid sau purificare etnică, de nerecunoaștere a identității lor, etno-naționale și statale, de încălcarea grosolană a drepturilor naturale și elementare ale multor comunități și categorii umane. Prin abordarea realităților într-o astfel de manieră, au fost eludate sau complet trecute sub tăcere situațiile tragicе ce-i privesc pe kurzi, pe tibetani, pe musulmani din Bosnia-Herțegovina, sau pe români de pe Nistru.

În vreme ce Dalai Lama - liderul spiritual al tibetanilor aflați de aproape o jumătate de veac sub "ocrotirea" Chinei comuniste - nici n-a fost admis la lucrările în plen ale C.M.D.O., președintele unei părți a românilor, participant la această reuniune plenară, a "uitat" cu desăvârșire că mulți frați din "cealaltă parte" a acestui neam - păstorită de alt președinte - continuă să fie victime ale fărădelegilor și barbariilor unor pseudo-autorități ale unei hîmure statale inventate de forțele imperiale kaghebiști/comuniste. La Viena, președintele Ion Iliescu s-a mărginit la exercițiile retorice în limbi străine, într-o încercare de a convinge lumea că ţara pe care o reprezintă se poate înscrie pe traiectoria democrației și legalității sub conducerea comuniștilor convertiți la principiile împotriva căror au militat într-o viață. Cel mai puțin convingător, domnia-sa, rămâne pentru mulți dintre cei ale căror interese pretinde că le apară.

În acest răstimp, la Tiraspol, pot parcursul ultimelor săptămâni, continuă oribilă încenare judiciară împotriva patriotilor români basarabeni din grupul lui Ilie Ilașcu. În scopul intimidării victimelor, spre a le distruge moralul și spre a îmâna "convingători", tortionari și călăii bolșevici nistreni îi supun pe prizonierii români, victime ale josnicei farse, pe lângă torturile fizice și lipsirea de asistență medicală, și la inumanele încenări de execuții simulante. Se folosește gama variată a metodelor tipice monstruozaților practicate în infernul temnițelor staliniste.

Pe de altă parte, la Chișinău, refugiații de pe Nistru ce și-au părăsit casele și așezările incendiate și distruse, cei ce au trebuit să-și abandoneze chiar și morții căzuți în încleșterea cu forțele separatist-diversioniste, își continuă calvarul. Românii basarabeni, bejeniți din fața urgărilor dezlănțuite de apărătorii imperiului slavo-bolșevic, se află în situația de a fi evacuați cu forța din adăposturile în care au fost cazaiți provizoriu în capitala Basarabiei. În același timp,

mass-media face cunoscut că în Republica Moldova, cu sprijinul direct al autoritatilor acestui stat, mii de copii din Belarus urmează a se bucura, pe perioada vacanței de vară, de ospitalitate și dulceață odihnei pe plaiurile basarabene. Dar, familiilor și orfanilor celor căzuți în războiu cu separatisti, încehat cu pacea ticăloasă din iulie trecut, hotărâtă la Moscova și pusă în aplicare la Chișinău și București, li se refuză de către aceleasi autorități ocrotitoare căminul național în statul pentru care le-a fost pretins sacrificiul suprem. Pentru puterea neo-cripto-comunistă, fie ea din stânga ori din dreapta Prutului, români adevărați iubitori de NEAM și ȚARA sunt numai inutili, dar și foarte incomodozi.

La sfârșitul acestui veac, pretins al triumfului drepturilor omului, pe întreaga planetă, tocmai în numele acestor "drepturi", au loc cele mai înfricoșătoare atrocități și cele maijosnice fărădelegi. Exemplul etniei kurde este unul dintre cele mai complete tragedii consumate în istoria umanității. Trăitori în șase state actuale - Armenia, Azerbaidjan, Iran, Siria, Irak, Turcia -, numărul kurzilor este apreciat la cifre variind în 8 și 30 milioane de susține, majoritatea dintre ei viejând în ultimele două dintr-statele enumerate. Cu complicitatea nemijlocită a marilor puteri și a organizațiilor mondiale - Societatea Națiunilor (defuncția) și O.N.U. (în viață) - acest popor este la discreția regimurilor și a dictatorilor ce-i refuză nu numai recunoașterea dreptului de a avea un cămin național, dar și cel mai elementar drept, acela de identitate etnică.

Ce-i drept, români nu se află în situația kurzilor, de a nu fi recunoscuți ca popor și de a nu avea nici o patrie. Ba, dimpotrivă, ei sunt ca și cum ar fi un popor și jumătate, după aproape două veacuri de stăpânire și dominație țarist-boșevică. Răstimpul petrecut la sănul și în umbra colosului de la Răsărit nu este fără consecințe dintre cele mai grave. Nu întâmplător la Chișinău ca și la București se ezită între obediенță față de Moseova și gesturi de curioză prooccidentală, apropierea de Apus nepărat fi mai, multă decât permit interesele geo-strategice ale celor mari. De fapt, aprecierile doamnei Lalumiere cu privire la situația politică și etno-socială din Basarabia pe care o socotește normală în evoluția ei dependență de fostul imperiu sovietic, ca și ultimele îndemnuri ale Apusului de strângere a legăturilor "răsăriteano-răsăritene" sunt edificatoare pentru înțelegerea jocului intereselor în spațiul european locuit de români.

Dacă motivul autoapărării, invocat de S.U.A., ca temei justificativ al ultimei acțiuni americane contra Bagdadului, este considerat de către ministrul de externe rus A. Kozdrev conform cu normele de drept internațional, de ce nu ar putea fi socotite conforme cu aceleași norme de drept orice potențiale acțiuni în spațiul balcanic și la Dunărea de Jos(!), regiună în care istoria intereselor geo-strategice rusești își măsoară vechimea în secole. Chiar dacă U.R.S.S. nu mai există, ar fi o mare eroare ignorarea disponibilității expansioniste slavo-ruse..

Desfășurată în același timp cu amintita Conferință de la Viena, vizita la București a primului ministru slovac Vl. Meciar nu poate fi socotită deloc întâmplătoare, după cum deloc accidentale, au fost manifestările și lăuntrile de poziție antimagliare ale acestuia. Attitudinea în această direcție a demnității slovac coincide perfect cu politica sovin-extremistă și naționalist-comunistă practicată cu perseverență de către factorii de putere din România și de

partidele clientelare. Prin colaborare cu cripto-comuniștii slovaci, diversiunea "Ardeal" poate să devină mai eficientă. Apelând la pretinsele pericole care pun în cauză interesele naționale și care nu pot veni, nu-i aşa(?!), decât din partea Ungariei, deturarea preocupărilor și intereselelor celor neavizați și ignoranți, de la adevărătele cauze ale actualei situații a lucrurilor dă roade. În acest fel, scopul menținerei și intrării structurilor comunist-securiste, intemeiate pe legături de tip mașină, se realizează cu eforturi minime. Or, căt timp nimici nu-și pune întrebarea, dacă și ungurii își doresc să devină minoritari în propria țară, diversiunea intemelită pe ignoranță și instințe primare nu întâmpină nici un obstacol.

Dacă un pericol unguresc real nu există, el trebuie inventat! Lucrul este ușor de realizat cu ajutorul T.V.R. care utilizează cu dărmie specialiști și metode care au dat întotdeauna rezultate sigure. Dacă evenimentele de la Tiraspol și Chișinău sunt sistematic ignorate, sau, cu vagi ecouri, doar, la T.V.R.; dacă ceea ce se întâmplă la Moscova, Belgrad și Atena (unde s-a produs și recentă vizită a lui B. Elțan) este oglindit "cum trebuie" pe micul ecran, prin sublinierea strănselor noastre legături cu "vecinii și prietenii tradiționali", și dacă Vl. Meciar este intens mediatizat, mai ales atunci când vorbește despre "problemele pe care le are Slovacia cu minoritatea maghiară din această țară", și mai cu seamă, când precizează că domnia-sa a constat "că minoritatea slovacă din România este mai bine tratată decât cea din Ungaria", atunci cine să mai aibă timp a se ocupa de procesul intentat la Tiraspol, sau de problema Reîntregirii, de realul pericol slavo-comunist, de corupție și ruina economică, ori de cursul restaurației comuniste?

Ultimele evenimente petrecute în Parlament pun în evidență cel puțin două laturi ale adevărului despre România. În primul rând, aceea realitate evidentă că ţara nu-i nicidcum statul de drept în care Constituția și legile nu au pe nimeni și nimic deasupra lor. În al doilea rând, este evident că politica secretă și serviciile de informații au sub controlul lor întreaga viață politică și economică a ţării.

Câtă vreme foștii cîntăreți de curte ai ultimei dinastii comuniste și artizanii ai cultului personalității "odiosului cuplu" se bucură cu prioritate și în exclusivitate, de servicii speciale de protecție, gata să reducă la tăcere pe cei de altă opinie, nu-i de așteptat să se întreprindă nici măsuri ferme și eficace contra corupției și nici gesturi hotărâte în sprijinul frașilor români basarabeni, a căror soartă este la discreția prigoñitorilor stalinisto-bolșevici.

Promisul: tratat de fraternitate româno-român(basarabean) n-a mai fost semnat nici la ultima vizită la Chișinău a domnului Meleșcanu de la sfârșitul lunii iunie. Desigur, pentru români ce gădesc simți și reacționează ca atare, un asemenea act este inutil, iar cei care-i simt nevoie să facă, proba frașiei lor prin lucrare contra intereselor firești și materiale ale neamului românesc. Aceștia rămân frați întru roșu de seceră și ciocan, sub vegheia stelei Kremlinului; ei se află încă peste tot, la Tiraspol, Chișinău și București supuși credințioșii al Marei Stăpâni de la Moscova.

În sfârșit, avem o mare "realizare" în interesul românesc: deschiderea Ambasadei române la Chișinău. E ceea ce ruinează "realizare" pe care am înfăptuit-o, exact ceea ce vrea Moscova: confinarea de către noi, români, a două state românești. Absurditatea este descumpărătoare și e tot mai greu să revenim la firești.

NICOLAE POP

Editia a treia a *Dogmaticii* Sf. Ioan Damaschin (+749), în traducerea românească a pr. D. Fecrior, a apărut de curând la editura "Scripta" din București. Ne aflăm în fața unei cărți fundamentale pentru teologia ortodoxă, mult mai vie, după aproape 13 veacuri, decât multe dintre tratatele moderne de Dogmatice. Această carte clasică a Ortodoxiei, concisă și limpida, de o mare adâncime speculativă și duhovnicească, aduce într-o lume obosită și dezduhovnicită prospetimea și harul patristică răsăritene, arătând o dată în plus că savanta teologie modernă nu reprezintă decât niște marginalii grecioi și latexele Sfintilor Părinti. Cartea de față inaugurează colecția "Mari scriitori creștini", în care se mai află în curs de apariție volumul de tinerețe al pă. D. Stăniloae, *Viața și învățările Sf. Grigorie Palama*. Îngrijitorul colecției este domnul Octavian Chețan, care se pare că a devenit după decembrie '89 dintr-un campion al ateismului marxist, un promotor al valorilor creștine! Să sperăm că în ceea ce-l privește nu va mai avea loc o "Revoluție"...

* * *

O altă carte de tinerețe a pă. D. Stăniloae a revăzut lumina tiparului la Editura "Păideia", din București. *Pozitia dominului Lucian Blaga față de creștinism și ortodoxie* (apărută mai întâi în "Telegraful român" și apoi în volum, în anii 1940-1942). Cartea a făcut mare vîlvă la vienăea ei și a dus la înăsprirea relațiilor între L. Blaga și D. Stăniloae, definitivând și ruptura lui Blaga de gruparea gândiristă. Neplăcerea pentru gânditorul Blaga venea nu numai din critica *teologică* a teoriilor sale, dar și din evidențierea tangențială a unor puncte vulnerabile chiar sub aspect strict *filosofic* (mai ales în cap. "Cosmologia d-lui Lucian Blaga"). Noua ediție, îngrijită de d-l Mihai-Petru Georgescu, include într-o *Addenda* și pamfletul blagian "De la cazul Gramma la tipul Gramma", replică ce nu-l prea onorează pe autor, cel puțin din două motive: în primul rând că pă. D. Stăniloae nu este un popă oarecare, ci cel mai însemnat teolog român al acestui veac; în al doilea rând că L. Blaga se face ușor ridicol prin autoechivalarea cu Eminescu și, în general, prin părările cam exaltante despre sine însuși. Este surpriză că noii editori au păstrat în titlul cărții în mod naiv, pe acel "Domnului Lucian Blaga", care nu se mai motivează în cazul unui defunct (ca să nu mai vorbim de inconsecvență și chiar incorectitudinea grafică: domnului-pe copertă, slui-in interior).

* * *

Volumul *321 de vorbe memorabile ale lui Petre Tuțea*, în seria "Antologii Humanații", este realizat și prefărat de ("O poartăitate în cinci zeci de pagini") de către d-l Gabriel Liiceanu, directorul Editurii

"Humanitas". Chiardacă unor procedeul li s-a putut părea neserios, credem că d-l Liiceanu a înțeles corect "fenomenul Tuțea" și calea lui optimă de valorificare. Alături de antologia *Între Dumnezeu și neamul meu* (Editura "Anastasia") și *Jurnalul...* d-lui Radu Preda (Editura "Humanitas"), *321 de vorbe memorabile...* îl reprezintă mult mai bine pe "inconfundabil" Petre Tuțea, "cel mai lapidar gânditor român" (prefața, p. 9), decât toate greoaiele volume Tuțea publicate fără tact și fără pricepere în ultimii doi ani, de editori obscuri și improvizati (o nouă specie de trepăduși, ce riscă să devină o adevărată plagă a culturii noastre actuale).

memorii, deși pe locuri scrise cu oarecare stângăciu și destul de râu structurate, reprezintă totuși o mărturie interesantă despre experiența legionară, cum a fost trăită de un simplu "soldat" al Mișcării. Accentele antisimiste nu lipsesc, autorul părând să vadă în stigmatizarea lui Horia Sima o posibilitate de salvare a imaginii ideale a Gărzii. Se reiau în parte, dar cu mai puțină patină, acuzele formulate în *Istoria...* preotului Palaghijă. Campania antisimistă pare să continue, deși Horia Sima nu mai este. D-l Petru Gheorgheni pare totuși mănat de un sincer imbold lăuntric, misionar. Din păcate, meditația sau sfătușenia nu-l prea prind. Mai înzestrat se arată a fi pentru descrierea umoristică, uneori foarte vie (ca-n paginile în care îl ridiculizează pe

acestei lecturi va avea prilejul să constate că de relative sunt, în ordinea omenească, atât nebunia cât și înțelepciunea... *

Masoneria continuă să-și consolideze pozițiile în România. Pe acest fond, ziarele "Cotidianul" și "România liberă" au găsit căte o pagină de pus la dispoziția masonului M. Musceleanu, ale căruia elucubrații demagogice, într-o românească aproximativă, dar plină de morgă, încearcă să acrediteze ideea că între masonerie și creștinism nu există nici o contradicție, ele având cam aceleași principii și deziderate. Un creștin ar putea intra deci în masonerie fără a renunța, nici teoretic, nici practic, la religia și confesiunea sa. Atunci l-am întrebat pe d-l Musceleanu: de vreme ce creștinismul există cu mult înainte de ce a mai fost nevoie de masonerie? Ori, altfel spus, dacă un creștin află în masonerie ce se găsește și-n creștinism atunci la ce să se mai întorce prin Loje? Sau "spiritualitatea" masonică oferă mai mult decât creștinismul? Dar un adevărat creștin nu poate admite aşa ceva. Un adevărat creștin crede și mărturisește că creștinismul este de la Dumnezeu. Masoneria este însă de la oameni. Cum să subordonezi ceva ce este de la Dumnezeu la ceva ce este de la oameni?! Iar dacă cineva este de părere că și creștinismul este de la oameni, acela poate să fie mason, dar creștin nu mai este, căci neagă dumnezeirea lui Hristos, adică temelia însăși a creștinismului. Domnul Musceleanu s-ar putea să credă că și masoneria este de la Dumnezeu ("Marele Arhitect", pe limba dumnealui). Numai că un creștin adevărat nu poate admite nici aşa ceva, căci ar contraveni și Scripturii și Tradiției și rațiunii elementare. Masoneria este ori inferioară creștinismului și atunci creștinul n-are nevoie de ea, ori se consideră superioară creștinismului și atunci creștinul n-o poate socoti decât ca pe o blasfemie. În masonerie nu pot intra decât creștinii avorați. Dialectica domnului Musceleanu riscă să prindă doar la păgânii, la eretici, la atei, la sceptici sau la indiferenți. Nici un creștin credincios nu se lasă smintit de asemenea aiureli. Iar creștin adevărat nu poate fi decât credinciosul. Și atunci? Atunci înseamnă că între creștinism și masonerie nu este și nu poate fi nici o legătură, spiritul masonic fiind, prin clară esență sa, tomai negația perfidă a creștinismului autentic. Masoneria se apropie mai degrabă de iudaism, de gnosticism și de deismul iluminist - toate negații sau perversiuni ale creștinismului. D-l Musceleanu, sărat, să fie ce vorbeste, dar nu vorbește ce știe. Este tactica demagogică tradițională a masoneriei când se întâmplă să iasă în public. Dacă se găsește destui care să-și plece urechea la ea, crezându-se emancipați sau subtili, aceia nu sunt creștini decât cel mult cu numele. Adică, aşa zicând, căm în felul în care este musceleanu-l Musceleanu...

MARGINALII

Pe lângă excelentul volum de memorii al d-nei Ana-Maria Marin, *Prin poarta cea strâmtă*, la Editura "Gordian" din Timișoara (director: d-l Ovidiu Guleș; Consilier: d-l Dan Radu Vlad) a mai apărut de curând și Filon Verca, *Parasujă în România vândută*, în cadrul promisiunei colecției "Din istoria rezistenței anticomuniste în România". Cartea nu este inedită (și editorii ar fi trebuit să menționeze acest lucru). În cele patru ample, capituloare (aproape 600 de pagini în total) cu valoare deopotrivă literară și documentară, ne sună relatate "din lăuntru" o mulțime de fapte referitoare la mișcarea de rezistență anticomunistă din România (aici între anii 1944-1948), în care legionarii au avut un rol precompănior. Este regretabil că această indelungată rezistență, care salvează onoarea istorică a poporului român, este încă atât de puțin cunoscută și prejzentă. Să sperăm că volumul lui Filon Verca va inaugura în țară o serie întreagă de cărți lămuritoare cu privire la acest episod eroic din istoria noastră contemporană (cu nimic mai puțin semnificativ decât mișcările anticomuniste din Ungaria anului 1956). Așteptăm cu nerăbdare șiul de mărturii ale domnului Ion Gavrilă-Ogoranu, una dintre mariile figuri ale rezistenței din munți.

Problema rezistenței anticomuniste (din prima ei fază) o atinge, într-un context mai larg, și d-l Petru Gheorgheni (actualmente cetățean canadian), autorul cărții *Năzuinți și deznădejdii* (subtitulată cam greo: *Tragedia tineretului în epopeea Neamului*). Editura "Gândirea românească", București, 1993 (scosă pe cheltuiala autorului). Cartea este prefațată, cu destulă spătenie politică de d-l Victor Isac (ce figurează și că reductor). Aceste

consăteanul său, "Romonuțul lui Iaia", nimeni altul decât vestul Romulus Zărani, demnitatar analfabet din clicalui Petru Groza; pagina 73, de pildă, este antologică în acest sens, oferindu-ne și adevărată măsură de condeiera autorului).

Din Canada este și d-na Vetaș Pop, autoarea unui volum de *Poeme* (apărut anul trecut într-o a doua ediție, la Editura "Cartea Aromână" din Statele Unite). Ne-am bucurat primindu-l, căci am întâlnit în el prospetea simțirii românești-dovadă că în exil se pot conserva la fel de bine dimensiunile esențiale ale sufletului național. Că versurile nu sunt întotdeauna destul de sprintene sau cizelate? "Rafinajii moderni" pot să surâdă, dar adevărată poezie să în sensibilizația celor ce știu să facă diferență între efemer și veșnicie. Să printre acestea își are loc fără îndoială și poetă Vetaș Pop" (D.Bacu, 1992).

Anul trecut șef-rabinul Rosen Moses a declarat în mai multe rânduri la televiziune și în presa scrisă, că traducerea în românește a cărții *Mein Kampf* a lui Adolf Hitler ar fi de urgență necesitate și că, de n-ar fi atât de ocupat, să-apuca de aceasta chiar excelența sa. Acum visul i s-a înălțat, în ceea ce lipsei de tact de care au dat dovadă, în vădit consens, președintele Iliescu și procuratura! Cartea a fost tradusă în românește de doamna Maria Florea și s-a tipărit la Sibiu (Editura "Pacifică") prin strădaniile și cu răspunderile domnului Oliviu Tocaciu. De luna trecută s-a și pus în vânzare, pe scară largă, la prețul cam exagerat de 6500 de lei. Cele două volume inițiale ("Bilant" și "Mișcarea național-socialistă") apar într-un singur, însoțite de "Cuvîntul editorului" român (ale căruia motivații se punctează prin trei sintagme prețioase: *Audi alteram partem; Amicus Plato, și Honni soit qui mal y pense!*). Cine vă face să judecați experiența

EVREII ÎN ROMÂNIA (12)

7. Perioada atotputerniciei consulatelor

După alungarea turcilor de sub zidurile Vienei (1683), slăbiciunea Imperiului Otoman stimulează tendințele expansioniste atât ale Austriei care în 1699 anexază Transilvania, cât și ale Rusiei care, sub domnia lui Petru I, se apropijează de hotarele Moldovei. În fața acestei duble amenințări, nemaiavând încredere în domnii pământeni, Poarta numește domni în rândul aristocrației greciști de la Istanbul, domnii fanarioți, care vor guverna timp de un secol cele două Principate românești. O perioadă în care ciocnirile de interes dintre Turcia, Austria și Rusia vor degenera în războiuri sângeroase (1735-39, 1768-74, 1787-92, 1806-1812), operațiunile militare desfășurându-se adeseori pe teritoriul românesc.

Pentru a-și asigura interesele expansioniste, Rusia și Austria constrâng Turcia să accepte înființarea de consulație în Tara Românească și Moldova. Exemplul lor va fi urmat, în curând de Prusia și mai târziu de Anglia și Franța.

Consulatele erau - după normele dreptului internațional - organe diplomatice care, pe lângă atribuțiunile politice urmăreau aplicarea convențiilor comerciale încheiate cu Turcia și asigurau protecția naționalilor lor. Aceștia, denumiți în Principatele sudiți, se bucurau de un regim de favoare care era cu atât mai sfidător față de autoritățile autohtone cu cît prestigiul Portii era mai scăzut în relațiile cu celelalte puteri europene. În perioada menționată mai sus, cu îngăduință și pe acorduri, cu sprijinul consulatelor străine, pe teritoriul celor două Principate române pătrund un mare număr de evrei. „Cu această”, scrie Nicolae Iorga în ISTORIA EVREILOR ÎN TERILE NOASTRE “am ajuns la o altă fază din Istoria Evreilor la noi. Orânduri din veacul al XVII-lea, micii negustori acaparați din al XVIII-lea, cuprinși în bresle de supusi, de clienti ai Camării Domnești, proprietatea rentabilă a principilor, ajung și la acum meșteșugari liberi, fără vreo asociere forțată de corporație, cari, pe o vreme când se schimbă casa, mobila, haina, încălăzintea, acoperirea capului, concurează invierunat pe meșterii noștri, pe care breasla începea să-i încurce, și ajungă să-i înluci pe răape ce totul”.

Prinții factorii care au favorizat invazia evreilor în Principate trebuie menționat, în primul rând, războiele dusă de Rusia și Austria pe pământul țărilor noastre. Un puternic flux de evrei galitionari loc în perioada 1789-91, când Austria a ținut ocupată Moldova de vest până la sud de Roman și, mai târziu, toată Tara Românească. După acești imigranți austrieci vin, spune Nicolae Iorga în ISTORIA EVREILOR, evrei din Rusia, din Prusia și chiar evrei francezi.

Ocupația rusească din 1806-12 a favorizat de asemenea pătrunderea unui mare număr de evrei. Aceștia vin în calitate de furnizori ai armatei, aducând furnituri și băutură pentru trupele de ocupație în condiții avantajoase, fiind scutiti de plăti taxele vamale. De notat că în timpul acestei ocupații nu intră în țară decât marfă rusească, traficată de negustorii evrei. Un alt factor important care a favorizat comerțul practicat de neguștori evrei a fost schimbarea mentalității boierimii față de modă. În această privință, Nicolae Iorga face următoarele afirmații în ISTORIA COMERȚULUI ROMÂNESC. „Dar încă de atunci, așa de mare era lăcomia boierimii mai bogate pentru articole de lux occidentale, încât la 1796 Alexandru-Vodă Moruz trebuia să impiedice importul butelor de Viena, care se cumpărau pe an pentru suma de peste 30.000 lei și cea mai de jos clasă a boierilor fiind mult prinsă de acest lux.”

“In legătură cu schimbarea de modă”, afirmă Nicolae Iorga mai departe, “Moldova își crește neconținut populația evreiască”. Nevoia de lux, de

bijuterii, de haine și de mobilă atât de adânc simțită de clasa boierească, era cel mai bun prilej pentru neguștorii evrei, importatori de astfel de mărfuri să dețină un monopol în acest domeniu, eliminându-i de pe pozițiile câștigate în trecut pe greci, pe armeni și pe germani.

Un alt factor care a determinat invazia evreilor în Principate l-a constituit regimul la care erau supuși în țările de unde se revărsau ca un torrent nestăvilit. În anul 1816, consulul austriac de la Iași raportează că în luna octombrie s-a comunicat Domnului țării că 20.000 de evrei pe care guvernul rus i-a scos din Polonia sunt în drum spre Moldova și - zice mai departe consulul - că Domnul, „departe de a voia să impoporeze această țară cu un aşa de mare număr de vagabonzi, a dat cele mai aspre porunci pentru a fi opriți întrarea lor în țară”. Pe atunci în Moldova era domn Scarlat Calimah care, în iulie 1815, acordase evreilor zarafă dreptul de a se constituie în breslă aparte. Așa că, este înălbincă că această expediție de 20.000 de evrei să se fi oprit la marginile țării. Aceasta cu atât mai mult, cu cât unii domni fanarioți erau încredințați că evreii adu că ei bani mulți și, ca atare, nu împiedecau, ci chiar favorizau intrarea lor în țară.

Un alt motiv care îi determină pe evrei să caute adăpost în Principate a fost regimul recrutărilor introdus în Basarabia, în 1827. Pentru a nu fi recrutati în armată, evreii din această provincie răpita de ruși în 1812 își părăsesc locurile de bastină și se stabilesc în Moldova.

În Bucovina, ruptă din trupul Moldovei în 1775, are loc un alt fenomen care, însă, produce aceleși efecte. Ordonația imperială din 20 martie 1786 care cerea ca evreii să poată dovedi un capital, în bani sau imobil, de măcar 250 de florini “a făcut”, scrie Nicolae Iorga în ISTORIA... „ca să năvălescă asupra Moldovei încă un stol de evrei săraci”.

În această perioadă, evreii se ocupă cu de toate, cu curaj și impertinență. Evreii spanioli, cei veniți din Imperiul Otoman, se ocupau de preferință cu profesiunea de zarafă, erau toptangii cercelari și mărgelari, toptangii de manufactură, ceapăzări și măruntișuri, pe care le desfaceau prin sate prin colportori ambulanți, numiți mămulari și mărgelari. În anul 1817, deea acest gen de comerț, încăpuse, în întregime, în mâinile lor. Alți evrei se ocupau cu misiuri, samsărăciul, telalia de vânzare de haine vechi, chibrituri, sticle, pahare, ață, ace și alte lucruri necesare menajului, comerț care reclama un capital mic.

Ca misiți și samsari, evreii și grecii mișuna prin sate și orașe, ca și prin porturile dunărene, cumpărând și arunând grâne, uneori chiar înainte de a fi culese, precum și tot ce nu cumpărau turci, orz, secără, porumb, porci, vite mari și cai, legume, sare, piei, plante medicinale, tot ce se putea vinde apoi cu preț bun negustorilor străini.

Ocupau dughenile din Botosani, ca și pe acelea din Iași ale Mitropoliei, fapt imputat de populația ieșană, Mitropolitului Veniamin în versurile:

“Acolo unde-au sezutu Thotoki și Evghene,
Astăzi vând Jidovii marfă, făcându-se tot dughene”

La București, evreii se îndeletnicește cu tipicheria, fabricând ghileule de tincheie umplute cu sticla și cutie pentru cele patru guri de tun românești rămase la Cotroceni după plecarea lui Tudor. Un alt domeniu unde, dețin monopoul este argintaria. Un evreu numit Dânilă lucra în 1792 argintarie și „sâmnele boierilor”, adică tolegile dregețorilor. În această perioadă sunt amintiți și doi medici evrei care practică medicina clandestină în București.

Deși, prin hotărârea adoptată în 1784, li se interzice

evreilor să audeze moșii și să se ocupe cu căciunăritul, lăcomia unor boieri și chiar a unor domni face ca această hotărâre să nu fie respectată. Vistierul Ienachi Cantacuzino vine, în 1784, lui “Solomon Moisăi Leiba Jidov și Balți” venit satelor lui din Soroca: bezmenul pe case, dijma, moara de la heleșteu, moara cu cai, orâznicul acestor sate și crâșme cu pivnițe, pe 1250 lei aur. Tot un evreu a luat pe un an “orândă băuturii satului Căbuji, cu moara de acolo și a părților din moia Tolești din jinzel Sucevei, ale dumisale Janache Cantacuzino, biv Vel Vistier”. În anul 1827, Smil Focșeneanu, consul austriac din Fălticeni, luase în arendă moia Săvești de la Aga Constantin Canta, pe săpte ani.

Practic, nici un domeniu de activitate în care se puteau realiza câștiguri substanțiale cu cât mai puține eforturi, nu a fost ocolit de evrei. Documente din anul 1784 îl menționează ca spioni în serviciul agentilor străini. La Brașov, în 1796, un bancher evreu înșălu cu bani falsi pe niște ciobani ardeleni. În 1826, evreul Wolf Telbaum din Cernăuți inaugurează în București o casă publică de perdiție, deschisă tuturor desfrânașilor. Dar îndeletnicirea cea mai profitabilă, în această perioadă, se dovedește a fi zărafa și camăta. Deținători de capitaluri mari, evreii joacă un rol hotărător în domeniul financiar. Deja în anul 1817, evreii sunt sociotii în Moldova ca stăpâni în acest sector al economiei naționale, numeroși boieri și chiar domni solicitându-le credite.

Pozitările și avantajele câștigate de evrei în această relativ scurtă perioadă sunt incalculabile. Ei pătrund în bresle și dezorganizează complet aceste instituții străvechi. Deja în 1820 evreii câștigăseră toate drepturile pământenilor, fără, însă, a fi obligați și la toate sarcinile acestora din urmă. Ei devin intermediari indispensabili între țările noastre și cele germane. Arenzile cad, în Moldova, încrețul cu încrețul, în mâini evreiesc. Căciunile cresc îngrijorător în satele acestei provincii și rachiul distrugă încreț, dar și sigur, ființa poporului, ducându-l spre ruină etico-biologică. Camata duce și mai departe efectele distrugătoare ale rachiului. Zarafii evrei stăpânesc schimbul monetar și devin marii depozitari de bani. Comerțul ambulant și marchitania sunt monopolizate de evrei. Vechile datini și pravile, ca și moravurile negustorilor băstănișă încep a slăbi, după o concurență aprigă desfășurată în condiții inegale. Datorită influenței pe care au dobândit-o, în scurtul răstimp de când au pătruns în principate, reușesc să-l determine pe Mihail Șuțu în Moldova, și pe Ioan Caragea, în Muntenia, să interneze o instituție care face din evrei o națiune distinctă sub aspect juridic, anume model particular în care își plătesc impozitele către stat. Ei achită în bloc contribuțile lor, rezultate din taxe asupra cărnii de viață și de pasare, ceea ce ajută mult la fraudă, dar mai ales la neputința de a li se cunoaște exact numărul.

Ultimul Domn cu care se încheie această perioadă, Ioan Sandu Sturdza al Moldovei (1822-1828) se strădui să șureze starea mizeră a poporului peste care domnea. În acest scop, amintește Nicolae Iorga în ISTORIA... „el înaintă Portii un memoriu prin care cerea să impiedice pe sudiți, între care pomenește pe evrei, împotriva căror se îndrepta, de fapt, cererea, următoarele: a) de a fi prăvălii și case de locuit cu chirie, trăind liber și împărăți în toate de consulate; b) de a cumpăra, nu numai imobile orășenești, dar și grădini și vii; c) de a lua în arendă moșii pe viață și “pentru tot neamul lor”; d) de a face împrumuturi împovărtătoare, speculând cursul schimbător al banilor, ceea ce lo îngăduia să obțină pe nimic pământ; e) de a fi feriti de toate sarcinile țării, scurind la atelas timp și ge oamenii lor de serviciu; f) de a provoca năcontentare certuri cu negustorii și meșterii pământeni și cu agenții guvernului.

(va urma)

Un ochi râde,

"TOTUL PENTRU TARĂ" DUPĂ 55 DE ANI

Prin circulara Nr. 148 din 21 februarie 1938 Corneliu Z. Codreanu anunță public dizolvarea Partidului "Totul pentru Tară", considerând că, în noul contextul abuzurilor carliste ("suntem aruncăți din raportul de Drept în raportul de Forță"), "răjuinează de existență a Partidului și a incetă". Dar iată că luna trecută a fost înregistrată oficial, după o indelungată gestație, formațiunea politică "Pentru Patrie" (?), înmulțind, pe linia dreptei tradiționale, actuala abundență de partide de pe scena politică românească. Altminteri, intențiile și năzuințele întemeietorilor, septuagenari și octogenari (în frunte cu distinsul avocat Nistor Chiorescu, fostul Șef Ardealului legionar, căruia încă în tinerețe își spunea "Moșu"), sunt, din căte am putut constata, curate și lăudabile. Deie Domnilor ca astăzi minună luptători, susținători, și trupă de neobosită, să găsească măcar câteva duzini de înțeri pe aceeași măsură! Noul partid, desigur, îmbărsătător, ar dori, între altele, să degajeze principiile majore ale legionarismului de balastul unor forme învechite, încercând o primenire și o actualizare politică a dreptei creștine românești, integrate în noul cadru democratic. Acest deziderat pare să și-l propună până acum cel puțin cinci formațiuni politice oficializate! Dacă legea concurenței din economia de piață s-ar aplica și-n politică, atunci ar trebui să însă treabă bună... Cât despre "legalitatea" unui astfel de partid, "România liberă" și alte publicații masonizante se îndoiesc degeaba, acuzând "după ureche" (ca și în cazul Mișcării pentru România). Mitul iudeo-comunist al "extremismului de dreapta" (numit de-a valma și "fundamentalism", "fascism" sau chiar "terorism creștin"!!!) nu este decât expresia stupidă a unei alte "limbi de lemn" internaționaliste, în fond profund înrudite cu aceea a marxismului falimentar. În ce privește dreapta propriu-zisă (ce încearcă să se reactiveze și la noi), ea nu are numai dreptul, ci și îndreptările de a exista, ca ultim bastion sănătos în calea stingătorului dizolvant. Că există și riscul "afărării în treabă", astă-i altceva...

CORUPȚIA CA STRATEGIE CRIPTOPOLITICĂ

Se pare că secolul XX se va încheia sub semnul corupției. Scandalurile de corupție se în lanț, atingând niveluri foarte înalte, de la Rio de Janeiro până la București. Mafia italiană riscă să devină o simplă afacere provincială. Presa vine să prețuindeni,

deconspirând marii rechinii. Frauda financiară și traficul de influență sunt cele două pîrghii ale corupției "la vîr". Sigur că lupta împotriva acesteia reprezintă în principiu un fapt pozitiv, dar ea are aspecte care ne pot pune pe gânduri. Se crează impresia că Cineva (vorba "tabletelor") trage sfîrșii din culise, după un scenariu prestatibil. Lucrurile par concertate pe întreg mapamondul. Căci să simă realiști: corupția la nivel înalt a existat permanent și pretutindeni de-a lungul acestui veac, ca o consecință simptomatică a politicianismului modern. Cum se face că abia acum ne-am trezit, ba încă toti deodată, ca la un semn?! Originea răului este în chiar structurile politice și economice ale lumii contemporane, pe un fond general de indiferență moral-spiritual. Felul regimului politic nici nu mai conținează. În această "eră a tăcișorilor" se formează pretutindeni "coalii de lichele", unele mai fățu, altele mai camuflate. Câte dintre aceste capete ca în urma campaniilor anti-corupție? Într-o lume în care, de la un anumit nivel de decizie publică în sus, toți sunt mult sau mai puțin corupți, demasările abia de-înating pe căiva, în vreme ce restul își văd mai departe, netulburăți, de matrapălăciurile cotidiene. Avem temeri să ne temem că există o Ocultă internațională care și-a făcut din acuzătura de corupție atât "un mijloc de a-înălța din posturile-cheinie pe cei ce nu-i slujesc întocmai interesele, că și o sursă de perfidă manipulare a opiniei publice (în numele unei "dreptăți" cu aspect populist). Mai exact: Oculta stie că toți sunt corupți, dar îi toleră pe cei ce-i convin, în vreme ce pe ceilalți îi elimină treptat, cu toată recuzita "legalitatea". Pe de altă parte, se crează o formă de sănătă indirect: iată ce pot păti cei ce nu sunt destul de obediienți! Dacă lucrurile sunt astfel, atunci "psihoza corupției" devine o strategie ocultă de unidirectionare politico-economică a lumii. De altfel ea este schițată și recomandată ca atare și-n vestitele *Protocolale ale Întreprinderilor Sionului* (a se vedea, de pildă, cap.VIII). În acest context, nu corupția în sine este combătută, ci nealinieră sau devierea unora de la interesele Oculei mondiale. Corupția, de altfel, nu se poate rezolva efectiv în ordinica juridică, ei în ordinea morală. Într-o lume programatic ruinată moral, corupția se va lăsi continuu, oricăre "legi" ar exista împotriva ei. Mai ales, că "legea" ea însăși a devenit demult o unealtă perfidă în mâna celor puternici...

CINE STIMULEAZĂ VIOLENȚA

Tot o terapie în primul rând morală ar necesita și o altă problemă majoră a lumii contemporane: creșterea alarmantă a diferitelor forme de violență, culminând cu crimile și violurile. Ne uităm și ne indignăm la modul retoric de tot mai avansată degradare și nesiguranță a vieții publice, dar pe de altă parte tolerăm și chiar încurajăm, în numele "libertății" și "democrației", cele mai abominabile tendințe ale așa-numitei "emancipații": homosexualitatea, lesbismul, materialele pornografice, exhibiționismul, cine-violența,

ALTUL PLÂNGE...

psihoza rock, non-conformismul moral și social de toate nuantele. Cazul "Evenimentului zilei", adevarat rejetat al delineantei valah, este simptomatic. Te întreb: d-l Cristoi este tămpit sau tăcălos atunci când, pe de o parte, insinuează implicarea indignată în elucidarea unor bestialități, iar pe de altă parte popularizează toate forme de violență criminală și sexuală, ba chiar se erjează în apologet al celor mai felurite aberații comportamentale?! Abiecția morală a presei românești actuale, tradusă tot mai obsedant de "evenimentizare", nu este decât o lipsă de iudecățe responsabilă la mass-media de tip iudeo-occidental, dirijată de aceeași Ocultă ce urmărește ruinarea moral-spirituală a tinerelor generații, tot mai lesne manipulabile prin lipsa de orizont, prin confuzia de valori și prin propriile slabiciuni. Iar la noi asemenea demersuri sunt cu atât mai primejdiioase cu cât, după cum spunea Petre Tățea, avem și așa cum mulți suferinți de... "ifovita" (o boală valahă ce se ar manifestă prin trei simptome conjugate: cretinism, criminalitate și voici bună)...

DREPTATEA ROMÂNEASCĂ

Ce mai fac victimele comunismului? Dacă au avut norocul să moară, se odihnesc prin gropi comune și pe sub cocini de porci (ca la Aiud); dacă au avut norocul să trăiască, se descurcă ficeare cum poate: unii rabdă, alții destabilizează, alții fac hăz de necaz! Ce mai fac foști călări fizici și morali? Păi, dacă au murit, au flori pe morminte, căci românul dintoadeuna și-a cinsit călări! Iar dacă trăiesc încă, își gustă și ei pacea bătrânelor, mai prin tară, mai prin străinătate... Căcedată îi se mai întâmplă să nu nimerească cracul pantalonului, că Alexandru Drăghici, dar până la urmă îi ajută familia și ies și ei, ca rezidenții, să se plimbe pe vreo stradă linjărită din Budapesta. Alții, mai în putere, fac numi și scriu volume de versuri prin penitenciare, ca Dumitru Popescu-Dumnezeu, iar dacă nu mai suportă castrul, ca de-alde Silviu Curteanu, își mai lăsă căte un an de concediu în libertate. Sună și din ce ce pumăușul direct la edificarea "democrației", fie în pleacă, ca Ion Iliescu, fie mai prin culise, ca Silviu Brucan. Ce-i și drept, că își sunt retrase de bunăvoie, rămânând doar simpli academiceni, ca transnistreanul Alexandru Bărăldeanu, ca Nicu Ceausescu, bolnăvicioș de liber, căcă l-a căută moartea pe-acasă, dar nu l-a gasit (căci și-a căin schimbat adresa). Un Ilie Verdet, care și-a făcut un P.C.R.-marmic, se mai așteaptă să trăiască "a doua tinerețe", mărcând deocamdată din agonisarea celei dântăi, că orice gospodar capabil. Și încă mai sunt, fel de fel: unii se ingrășă, alții nu se mai slabesc; unii au renunțat la politica și au intrat în acaceri, alții au renunțat la ateism și au devenit bișopti. Cel mai rău stau cei ce-au fost nevoiți să-și scoată "certificat de handicapă" sau chiar pierzi, draci - de "luptători în Revoluție"...

Ce le-a lipsit lor, căkăilor, au fost profeții! Nici unul dintre ei nu-a profetit, de pildă, căderea comunismului. În vreme ce printre victime sunt și facut frumusețe de prooroci, cu care astăzi

se pot mândri creștinești! Iată, de pildă, ce împede a ăzul lucrurilor d-l Coposu, după cum singur a mărturisit în Parlament: "Am fost întotdeauna un optimist. și optimismul meu a fost întotdeauna confirmat. În 1940 am afirmat într-o cuvântare publică, înregistrată, că se va prăbuși comunismul. și iată, comunismul s-a prăbușit". Păi când ai atâtă dreptate, pas de te mai plâng de lipsa de dreptate! Călăii se duc, dar noi victimile, rămânem în felul nostru, optimiști și în fond nemuritori, știind că, orice ar fi, dreptatea este de partea noastră, chiar și când umbrela capul spar! I-am fi recunoscători d-lui Coposu să ne zică o vorbă bună și pentru anul 2046!

DESPRE MĂREȚIA SI TRAGISMUL UNEI GENERAȚII

Utile, dincolo de felurile ecouri în presă, a fost dezbaterea "Mișcărea Legionară" väzută din interior", organizată la Sala Dalles din București (Duminică, 27 iunie 1993), mai ales prin strădaniile d-lui Șerban Suru (președintele Asociației "Legiunea Creștină", ce-și propune cunoașterea și răspândirea adevărului istoric cu privire la fenomenul legionar), dar sub egida Fundației Buna - Vestire. Sala a fost plină și tinerii nu au lipsit. Au luat cuvântul domnii Aristide Lefă, Mircea Nicolau și Nicolae Nicolau, vecinii legionari, precum și scriitorul Marcel Petrișor, cunosător al Legiunii dintr-un alt "interior" - cel al închisorilor comuniste. Discuțiile au debutat bine, dar s-au încheiat oarecum confuz (și datorită presiunii fatale a timpului). S-a realizat destul de convințător delimitările necesare ale legionarismului de fascism, național-socialism și (neo)comunism. "Fundăturile" (de-acum binucinoscute!) au fost două: legitimitatea așa-zisei asocieri dintre Cruce și revolver și situația Mișcării după moartea lui Corneliu Codreanu. Aici vorbitori nu au mai izbutit să convingă în aceeași măsură, alinuind oarecum pe lângă esența problemelor. Deslușirile teologice și istorice ale acestor evenimente complexe s-au putea să aibă nevoie unei priviri... "din exterior"! Oricum, constatăm că se fac pași semnificativi spre o înțelegere mai adevarată a fenomenului legionar și, în fond, a istoriei noastre contemporane. Nu putem decât să ne bucurăm că vecinii legionari par să-și fi înțelese adevărata menire actuală: aceea de mărturisitori și dascali naționali.

V.A.M

**Editura
"PUNCTE CARDINALE"**

B.R.D. Sucursala Sibiu
Cont nr. 4072996517509

Colegiul redacțional: Gabriel CONSTANTINESCU, redactor șef,
Demostene ANDRONESCU, Marcel PETRIȘOR
Răzvan CODRESCU, Constantin IORGULESCU

Ioan NISTOR
Secretar de redacție

2400 Sibiu - Calea Dumbrăvii 109
telefon 092/42.25.36

Tehnoredactare
computerizată

"PUNCTE CARDINALE"

Masib S.R.L.
Printing Company